

యాకోబు సమాధి మరియు

యోసేపు చివరి సంవత్సరములు

ఆదికాండ కథనమును ముగింపునకు తీసుకువస్తూ, యోసేపునకు యాకోబు మీదనున్న ప్రేమను స్పష్టముగా కానీ క్లుప్తముగా రచయిత కనుపరచెను. తన తండ్రి మరణమును గూర్చి అతడు బహుగా దుఃఖించెను మరియు వాగ్దాన భూమిలో సమాధి చేయమన్న తన తండ్రి అభ్యర్థనను గౌరవించెను (50:1-14). తన క్షమాపణను వారికి హామీ ఇచ్చుట ద్వారా తన సహోదరులపై యోసేపునకున్న ప్రేమను కూడా వాక్యము కనుపరుస్తుంది (50:15-21). ఈ జీవితము నుండి యోసేపు సొంతగా దాటిపోవుటతో ఈ పుస్తకము ముగించబడినది. అతడు మరణించక ముందు, ఇశ్రాయేలీయుల కుమారుల తరువాత కనాను దేశములో పాతిపెట్టవలెను అన్న కోరికను అతడు తెలియజేసెను. దేవుని వాగ్దానములో యోసేపునకున్న గొప్ప విశ్వాసమును ఈ అభ్యర్థన కనుపరుస్తుంది (50:22-26).

కనానులో యాకోబు యొక్క సమాధి (50:1-14)

¹యోసేపు తన తండ్రి ముఖముమీద పడి అతని గూర్చి యేడ్చి అతని ముద్దుపెట్టుకొనెను. ²తరువాత యోసేపు సుగంధ ద్రవ్యములతో తన తండ్రి శవమును సిద్ధపరచవలెనని తన దాసులైన వైద్యులకు ఆజ్ఞాపించెను గనుక ఆ వైద్యులు ఇశ్రాయేలును సుగంధ ద్రవ్యములతో సిద్ధపరచిరి. ³సుగంధ ద్రవ్యములతో సిద్ధపరచబడువారి కొరకు దినములు సంపూర్ణమగునట్లు అతనికొరకు నలుబది దినములు సంపూర్ణమాయెను. అతనిగూర్చి ఐగుప్తీయులు డెబ్బది దినములు అంగలార్చిరి. ⁴అతనిగూర్చిన అంగ లార్చు దినములు గడచిన తరువాత యోసేపు ఫరో యింటి వారితో మాటలాడిమీ కటాక్షము నామీద నున్నయెడల మీరు అనుగ్రహించి నా మనవి ఫరో చెవిని వేసి ⁵—నా తండ్రి నాచేత ప్రమాణము చేయించిఇదిగో నేను చనిపోవుచున్నాను, కనానులో నా నిమిత్తము సమాధి

త్రవ్విందితని గదా, అందులోనే నన్ను పాతిపెట్టవలెనని చెప్పెను. కాబట్టి సెలవైతే నేనక్కడికి వెళ్లి నా తండ్రిని పాతిపెట్టి మరలా వచ్చెదనని చెప్పుడనెను. ⁶అందుకు ఫరో అతడు నీచేత చేయించిన ప్రమాణము చొప్పున వెళ్లి నీ తండ్రిని పాతిపెట్టుమని సెలవిచ్చెను. ⁷కాబట్టి యోసేపు తన తండ్రిని పాతిపెట్టుటకు పోయెను; అతనితో ఫరో యింటి పెద్దలైన అతని సేవకులందరును ఐగుప్తు దేశపు పెద్దలందరును ⁸యోసేపు యింటివారందరును అతని సహోదరులును అతని తండ్రి ఇంటివారును వెళ్లిరి. వారు తమ పిల్లలను తమ గొజ్జల మందలను తమ పశువులను మాత్రము గోషెను దేశములో విడిచిపెట్టిరి. ⁹మరియు రథములును రౌతులును అతనితో వెళ్లినందున ఆ సమూహము బహు విస్తార మాయెను. ¹⁰యొర్దానునకు అవతలనున్న ఆరదు కళ్లమునొద్దకు చేరి అక్కడ బహు ఘోరముగా అంగలార్చిరి. అతడు తన తండ్రినిగూర్చి యేడు దినములు దుఃఖము సలిపెను. ¹¹ఆ దేశమందు నివసించిన కనానీయులు ఆరదు కళ్లము నొద్ద ఆ దుఃఖము సలుపుట చూచిఐగుప్తీయులకు ఇది మిక్కిటమైన దుఃఖమని చెప్పుకొనిరి గనుక దానికి ఆబేలీమిస్రాయిము అను పేరు పెట్టబడెను, అది యొర్దానునకు అవతల నున్నది. ¹²అతని కుమారులు తన విషయమై అతడు వారి కాజ్ఞాపించి నట్లు చేసిరి. ¹³అతని కుమారులు కనాను దేశమునకు అతని శవమును తీసికొనిపోయి మక్కేలా పోలమందున్న గుహలో పాతి పెట్టిరి. దానిని ఆ పోలమును అబ్రాహాము తనకు శ్మశా నముకొరకు స్వాస్థ్యముగానుండు నిమిత్తము మమ్మే యెదుట హితీయుడైన ఎఫ్రోనుయొద్ద కొనెను.

¹⁴యోసేపు తన తండ్రిని పాతిపెట్టిన తరువాత అతడును అతని సహోదరులును అతని తండ్రిని పాతిపెట్ట వెళ్లిన వారందరును తిరిగి ఐగుప్తునకు వచ్చిరి.

పచనము 1. ఇంతవరకు చనిపోయాడని తలచిన సహోదరుడు తన సహోదరులతో మరియు తన తండ్రితో తిరిగి ఏకమైనతరువాత ఆనందపు బాష్పాలను రాల్చాడు (45:1-15; 46:29); కాని 50:1లో నమోదు చేయబడిన ఈ సున్నితమైన సన్నివేశము పాతనిబంధన గ్రంథములలో పోల్చలేనిది. యాకోబు మరియు అతని ప్రీయకుమారునికి మధ్యనున్న సంబంధమును ఇది మనకు తెలుపుతుంది, ఈ బంధమే 37వ అధ్యాయము నుండి కథ అంతటికి ఒక బలాన్ని చేకూరుస్తుంది. కనాను నుండి ఐగుప్తు వరకు ఈ వయస్సైన పితరుడు చేపట్టే భారమైన ప్రయాణములో ఆయనతో తోడుగా ఉండి యోసేపుతో ఆయనను తిరిగి కలుపుట ద్వారా తన జీవితపు ఆఖరు ఘడియలలో యాకోబుతో కూడా ఉండి మరణించినప్పుడు తన కంటిపై చేతిని ఉంచుతాడని యోసేపును గూర్చి యాకోబుతో చేసిన వాగ్దానమును (46:4) ఈ సంఘటన నెరవేరుస్తుంది. యోసేపు తన తండ్రి ముఖముమీద పడి అతని గూర్చి యేడ్చి అతని ముద్దుపెట్టుకొనెను.

పచనములు 2, 3. యోసేపు తన దాసులైన వైద్యులకు తన తండ్రికి సుగంధ

ద్రవ్యములను పూయవలసినదిగా ఉత్తరువులు జారీ చేసాడు, అంటే ఆ దేహమును ఆ విధముగా శుభ్రపరచి ఖననము చేయుటకు దానిని సిద్ధపరచాలి. ఐగుప్తు దేశములో సుగంధ ద్రవ్యములను పూయడం అనేది ఒక మతసంబంధమైన కార్యక్రమము. ఇందులో యాజక మంత్రాలు మరియు శబ్దములు ప్రాచీన ఐగుప్తులో ప్రసిద్ధిగాంచిన మృత్యుదేవతలైన అనుబీ లేదా ఒసిరిస్ మీద ప్రయోగించబడేవి. కాని, యోసేపు సర్గశక్తుడైన (יְשׁוּעַתְּ, 'El Shadday) దేవుని, అబ్రాహాము దేవుని (17:1), ఇస్సాకు దేవుని (28:3) మరియు యాకోబు దేవుని (48:3) మాత్రమే ఆరాధించేవాడు.

మరణించినవారిని మరణము తరువాత జీవితాన్ని పొందుటకు సిద్ధపరచే కార్యక్రమము చాలా సుదీర్ఘమైనది మరియు క్లిష్టమైనది, దీనికి నలుబది దినములు పడుతుంది. అది చాలా ఖరీదైనది కూడా; కేవలం సంపన్నమైన మరియు శక్తివంతమైన ఐగుప్తీయులు మాత్రమే దీనిని చేసేవారు. ఐగుప్తులో యోసేపు ఒక మంత్రి కాబట్టి ఆయన కూడా సంపన్నుడు మరియు ఫరో దృష్టిలో ఉన్నతమైన స్థితిలో ఉన్నవాడు, కాబట్టి తన తండ్రికి సుగంధ ద్రవ్యాలను పూయించడానికి సమర్థుడు. ఐనప్పటికీ, ఈ పద్ధతిలో ఆయన కేవలం "వైద్యులను" (רופאים, *rope'im*; అక్షరాలా, "సంస్థపరచువారు") మాత్రమే ప్రయోగించాడు అంటే ఐగుప్తి దేశములో మృత్యుదేవతలను అనుసరించి చేసే ఐగుప్తి మత పద్ధతులను అనుసరించలేదని అర్థము.¹

దెబ్బది దినముల² సంతాపకాలములో తన తండ్రి యొక్క దేహము కుళ్ళిపోకుండా చీకిపోకుండా ఉండి పాతిపెట్టబడుటకుగాను కనాను దేశమునకు వెళ్ళునంత వరకు మంచిగా ఉండాలనేదే యోసేపు యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం. దీనిని సాధించుటకు, శరీరములోని ప్రధానమైన అవయవములను తొలగించుటకు వైద్యులు శరీరంలో కొన్ని చోట్ల కోసేవారు. వారు శరీరమును నేట్సోన్ లేదా ఇటువంటి మరొక పదార్థములాంటి (రసాయనికముగా ఎండబెట్టే పదార్థము) ఖనిజ ఉప్పును ఎండబెట్టుటకు ఉపయోగించి శరీరములను భద్రపరచేవారు. ఇతర తైలములు మరియు రసములు కూడా ప్రయోగించబడేవి, మరియు ఖాళీగా ఉన్న శరీరము లోపలి భాగములు మూత్రముగానే అగుపడులాగున వాటిని మషాలలతో కప్పేసేవారు. ఆఖరుగా, ఆ దేహమును రసములో ముంచిన అనేకమైన పట్టు వస్తువులతో చుట్టేసి మరియు కప్పేసి పాడయిపోకుండా చూసేవారు.³ ఈ అధ్యాయములో యాకోబు మరియు యోసేపులను సుగంధ ద్రవ్యములతో సిద్ధపరచడం అనేవి పరిశుద్ధ గ్రంథంలో ఇటువంటి ప్రయోగాములకు కేవలం ఇవి రెండే ఉదాహరణలు (50:2, 3, 26), మరియు ప్రాచీన ఐగుప్తులో ఈ తండ్రి మరియు కుమారుడు అనుభవించిన ఉన్నతమైన హోదాను ఈ సంఘటనలు తెలుపుతున్నాయి.

వచనము 4. యాకోబును గూర్చిన దుఃఖ దినములు పూర్తయిన తరువాత,

తన తండ్రి యొక్క మరణపడక అభ్యర్థనను గూర్చి రాజు కుటుంబములోని కొంతమందితో (న్యాయస్థాన అధికారులు) మాట్లాడుతూ యోసేపు ఫరోకు తగినంత గౌరవమును కనుపరచెను. రాజ్య ఉన్నతాధికారిగా, సాధారణముగా ఐగుప్తులోని రాష్ట్ర వ్యవహారాలకు సంబంధించి అతనికి ప్రత్యక్ష ప్రవేశము ఉన్నది. ఏదేమైనా, ఈ దుఃఖ సమయములో, అతడు బహుశా, గడ్డము తీయకుండా, ఉతకని మరియు సంతాప వస్త్రములలో ఉండియుండవచ్చు. ఉత్సవ అపవిత్రత స్థితిలో ఉన్న ఎవరూ ఫరో ముదుకు వచ్చుటకు అనుమతిలేదు (41:14).⁴ అదనముగా, తన తండ్రిని సమాధి చేయుటకు ఐగుప్తును విడచుటకు అనుమతించవలెనని అతడు వ్యక్తిగత అభ్యర్థనను చేసెను. అతడు దౌత్య సంబంధిగా ఉండాలని కోరుకొనెను మరియు తన వాక్యము డిమాండ్ గా కనిపించకూడదని నిర్ధారించుకొనెను. అందువలన, మీ కటాక్షము నామీద నున్న యెడల (18:3; 33:10; 47:29 చూడండి) అని చెప్పూ, న్యాయస్థాన అధికారులను గౌరవముగా అర్జిస్తూ అతడు మొదలుపెట్టెను. తనకు బదులు ఫరోతో మాట్లాడమని అతడు అప్పుడు వారినడిగెను.

వచనములు 5, 6. యోసేపు వివరించుకొంటూ వెళ్ళూ తన తండ్రి తనతో అతనిని కనాను దేశములో తనకొరకు తవ్విన సమాధిలో తన శరీరమును పాతిపెట్టవలెనని ప్రమాణము చేయించుకొనెను. యోసేపు సమయస్ఫూర్తితో ఐగుప్తులో పాతిపెట్టకూడదని యాకోబు యొక్క మనవిని తెలిపెను (47:29); ఐగుప్తీయుల సమాధితో ఏదైనా తప్పుగా అర్థమగుట ద్వారా అతడు ఫరోకు ఆగ్రహము పుట్టించాలనుకోలేదు.

“తవ్వ” అను క్రియా పదము *karah* నుండి తీసుకోబడినది, మరియు ఈ సంధర్భములో ఇది “నరికివేయబడుట” అని కుడా అనువదించవచ్చు (NRSV; ESV). వాస్తవానికి, యాకోబు మక్కేలా గుహను తవ్వలేదు, అది సహజ గుహ. అనేక సంవత్సరాల క్రితం, శారా మరణము తరువాత ఒక సమాధి స్థలముగా, అబ్రాహాము చుట్టూ పక్కల స్థలముతో ఈ గుహను కొనెను (23:1-20). అయితే, ఇస్సాకు మరియు యాకోబు తరివాత గుహ ప్రధాన దిశ నుండి వివిధ దశలలో అదనపు సమాధి గదులను వారి యొక్క భార్యల కొరకు(రిబ్కా మరియు లేయ) మరియు చివరకు వారి సొంత స్మశానాల కొరకు తరువాత విభజించెను. ఈ సహజ గుహలో సమాధి కొరకు పరిమితియైన స్థలము ఉన్నందువలన, చివరిగా అక్కడ పాతిపెట్టబడినది యాకోబైయుండవచ్చు.⁵

తన తండ్రిని కనానులో పాతిపెట్టుటకు గల అవసరతను గూర్చి యోసేపు బప్పించే వాదనను చేసెను. సెలవైతే నేనక్కడికి వెళ్లి నా తండ్రిని పాతిపెట్టి మరలా వచ్చెదను అనునది తన అభ్యర్థన. విధిపూర్వకముగా సమాధిచేయుట పూర్తియైన తరువాత ఐగుప్తుకు తిరిగి వచ్చెదనని గంభీరమైన ప్రతిజ్ఞ చేసినందున, ఏ మోసము దానిలో లేదని ఫరో నమ్మకముగా ఉండెను. అతడు నీ చేత చేయించిన ప్రమాణము చొప్పున వెళ్లి నీ తండ్రిని పాతిపెట్టుము అని అతడు జవాబిచ్చెను.

వచనము 7. గొప్ప పట్టణమైన ఐగుప్తులో చేసే విధముగా ఉత్సాహముతో మరియు వేడుకతో కనానుకు వెళ్లి తన తండ్రిని పాతిపెట్టుటకు యోసేపుతో మూడు వ్యత్యస్త సమాహములు ఐగుప్తును విడిచెను. (1) ఫరో సేవకులందరు (అత్యున్నత న్యాయస్థానములో ఉన్న అధికారులు), (2) తన ఇంటి పెద్దలు (న్యాయస్థానము వెలుపల ఉన్న ప్రభుత్వ సీనియర్ అధికారులు), మరియు (3) ఐగుప్తు దేశపు పెద్దలందరూ (దేశవ్యాప్తముగా ఉన్న సీనియర్ పరిపాలనా అధికారులు) ఆ పరివారముతో చేర్చబడిరి.

వచనము 8. అదనముగా, యోసేపు ఇంటివారందరును ఆ ప్రయాణమును చేసిరి. ఈ సంఖ్య ఒకవేళ తన పురుష సేవకులను, అలాగే తన సహోదరులను మరియు తన తండ్రి కుటుంబీకులను కలుపుకొని యుంటుంది. కుటుంబ సభ్యులలో, కుటుంబము యొక్క గొర్రెల మందలు పశువుల మందలుతో పాటు వారియొక్క చిన్నవారు మాత్రమే గోపెను దేశములో విడిచిపెట్టబడిరి.

ఈ కుటుంబముల సభ్యులను గూర్చిన వివరణలు ఉహాగానములుగా మిగిలెను. రెండు వేర్వేరు సందర్భాలలో సహోదరులు ధాన్యము కొరకు ఐగుప్తునకు వెళ్లినప్పుడు వారందరి పశువులను చూచుకొనుటకు చాలామంది గొర్రెల కాపరులు మరియు పశువుల కాపరులు యాకోబునకు మరియు అతని కుమారులకు ఉండియుండవచ్చు (42:3; 43:15). ఈ సేవకులు మరియు వారి కుటుంబీకులు యాకోబు కుటుంబముతో పాటు ఐగుప్తునకు వెళ్ళే ఆహ్వానమును ఆత్మముగా అంగీకరించారు అని ఊహించుకోవడం సరియైనదే. కరవు కారణముగా కనానులో విషాదభరితమైన భవిష్యత్తును వారు తప్పించుకొనుట మాత్రమే కాదు, కానీ ఐగుప్తులో ఆదేశాలు అమలుపరచే వానికి సహోదరులుగా, మరియు తండ్రికి దాసులుగా వృద్ధి పొందుటకు అవకాశము ఉంటుంది.

వచనము 9. చివరిగా, యాకోబు కుటుంబమును,⁶ రాజు యొక్క సీనియర్ అధికారులను, మరియు అతని పరిపాలనా అధికారులను ఈ ప్రయాణములో కాపాడుట కొరకు సైనిక రక్షణ దళమును రథములను మరియు రోతులను ఫరో పంపెను. కనానుకు ప్రయాణము చేసిన వారందరును చాలా గొప్ప సముహముగా ఉన్నారు. ఈ వివరణ “ఐగుప్తీయుల సమాధుల మీదనున్న చిత్రాలను వర్ణిస్తూ ఫరోల మరియు ఉన్నత స్థాయి అధికారుల యొక్క విస్తృత అంత్యకార్యముల ఊరేగింపును జ్ఞాపకమునకు తెస్తుంది” అని John T. Willis గమనించారు.⁷ యాకోబు ఫరో తరువాత అధికారిగా ఉన్న యోసేపు యొక్క తండ్రి కాబట్టి, ఐగుప్తీయుల ద్వారా అలాంటి గౌరవముతో యాకోబు వ్యవహరించబడెను.

వచనము 10. వారు తూర్పువైపు ప్రయాణించుచుండగా, దక్షిణ కనానుకు ముఖ్యమైన బిడారు మార్గము మీద సీనాయి ఉత్తర భాగమును సమాహము దాటింది, మరియు వారు యెర్దాను అవతలనున్న ఆరడు కళ్లమున్నోద్దకు చేరిరి. గుర్తించబడుతున్న 7777 ('atad) అను పదము కేవలము “ముండ్లపొద” లేదా

“ముళ్ల-కంప” అని అర్థము (న్యాయాది. 9:14, 15; కీర్తనలు 58:9).⁸ వివిధ రకాలైన ముళ్లబొదలు ఈ కళ్లమునొద్ద పెరిగి ఉండవచ్చు, కాని అలాంటి ప్రదేశము నేడు కనిపించలేదు. (“యొర్దాను అవతల” అను పదము కొరకు 50:11 మీద వివరణను చూడండి.)

ఆ సమూహము ఏడు దినములు అక్కడ ఆగిపోయి మరియు అంగలార్యేను . . . బహుఘోరముగా మరియు దుఃఖ అంగలార్యుతో యోసేపు తన తండ్రిని గూర్చి యేడు దినములు [యొక్క] దుఃఖము సలిపెను. ఈ వాక్యము చాలా తార్కికమైన ప్రశ్నలను లేవనెత్తుతుంది. (1) వారిలో చాలామంది అప్పటికే ఐగుప్టులో డెబ్బది దినాలు దుఖములో గడిపి, ఈ సమూహము దుఃఖపడుటకు ఇక్కడ ఒక వారం ఎందుకు ఆగారు (50:3)? (2) సుదీర్ఘ విశ్రాంతి లేకుండా ముందుకు వెళ్లలేని విధంగా కొందరు అలసిపోయారా? (3) సీనాయి ఎడారిలో ఐగుప్టు నుండి వేడి ఎండలో 160 లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మైళ్లు కనాను యొక్క సరిహద్దు వరకు ప్రయానించే సమయంలో వారిలో కొందరు నిర్ణీకరణ చెందిరా? (4) అలా అయితే, వారు హెబ్రోనుకు మరొక నలభై లేదా నలభై అయిదు మైళ్ల కొనసాగే ముందు మరలా ఉపసమనం పొందేందుకు ఒక వారం కావాలా? యోసేపు మరియు తన విస్తారమైన సమూహము విరామం తీసుకొన్న ఈ స్థలము నీడను, నీటిని మరియు అలసిన ప్రయాణికులకు విశ్రాంతికి అవకాసమిచ్చే ఒక ఒయాసిస్ అయి ఉండవచ్చు.

యోసేపు మరియు తన సహచరులు ఆగు ప్రదేశములుగా అనేక స్థలములు సూచించబడినాయి, కాని దాదాపుగా టెల్ ఎల్ అజ్జల్ అయి ఉంటుంది.⁹ ఇది ఐగుప్టు నుండి కనానుకు గల సముద్రతీర మార్గము మీద ఉన్న ఒక ఐగుప్టు పట్టణము, నైరుతి గాజాకు ఒక నాలుగు మైళ్ల దూరము. ఐగుప్టు సైనిక దళములు పశ్చిమ భాగములోని ఐగుప్టు మెసోపొతమియ మధ్య కీలక వ్యాపార మార్గమును తెరచి ఉంచడానికి మరియు దక్షణ కనాను యాత్రికుల రక్షణ అందించుట కొరకు ఇక్కడ ఒక పట్టణము ఉంది.

పాతిపెట్టుట కొరకు తన కుటుంబము, మరియు పౌర అధికారులు, యోసేపును వెంబడించే బదులు, ఐగుప్టు సైనికులు సరిహద్దు పట్టణములో ఉండిపోయి ఉండవచ్చు అని కొందరు రచయితలు సూచించారు, భయం మూలముగా కనానీయులు వారి దేశములోనికి విదేశీ సైనిక దళములు ప్రవేశించుటను గూర్చి ఆందోళన చెంది ఉండవచ్చు. అయితే, ఇది శత్రు సైన్యము కాదు, అక్కడ బహుశా సంరక్షణ సైనికుల కన్నా యుద్ధము చేయని పౌరులే ఎక్కువ మంది ఉండి ఉండవచ్చు.

వచనము 11. టెల్ ఎల్ అజ్జల్ దాదాపు పురాతన కనాను సరిహద్దులో ఉంది గనుక, ఆ దేశమందు నివసించిన కనానీయులు ఈ పెద్ద ఊరేగింపు రాక చూచి మరియు దానియొక్క అర్థమును గూర్చి ఆశ్చర్యపడిరి. ఏదేమైనా, అతడు

కళ్ళమునోద్ధ జరుగుతున్న దుఃఖమును కనానియులు చూచుటకు అది అంత ఎక్కువ దూరము కాదు మరియు ఐగుప్తీయులకు ఇది మిక్కిటమైన దుఃఖము అని చెప్పినను. దాని కారణముగా, ఆ స్థలమునకు ఆబేల్ మిస్రాయిము అని పేరు పెట్టబడెను.

రాబోయే వివరణ ప్రత్యేకించి ఆసక్తికరముగా ఉంటుంది ఎందుకనగా హెబ్రీ పదము మీద ఆటాడుట 'עֶבֶל' ('ebel), అనగా “దుఃఖము,” మరియు “Abel-mizraim,” అను పదములో 'עֶבֶל' ('abel)ను “ఐగుప్తు యొక్క పచ్చిక బీడు”¹⁰ [దుఃఖము కొరకు] అని కూడా అన్వయించవచ్చు. 'Abel అనగా “నీటిప్రవాహము” లేదా “వారు” అని ఇటీవల ఒక ప్రతిపాదన.¹¹ పదము యొక్క ఖచ్చితమైన శబ్దార్థంనకు సంబంధం లేకుండా, ఐగుప్తు నుండి వస్తున్న ఒక అలసిపోయిన సమూహము ఆగుటకు, విశ్రాంతి తీసుకొనుటకు, మరియు దుఃఖముతో ఏడు రోజులు గడుపుటకు ఆ ప్రదేశము తాజా నీటితో ఉన్న ఒక స్థలముగా కనిపిస్తుంది.

50:10, 11 యొక్క నేరైన అర్థమును వ్యాఖ్యాతలు తిరస్కరించుటకు గల ప్రధాన కారణం ఐగుప్తీయులు ఏడు దినములు విలపించిన స్థలం యొద్దాను అవతల¹² ఉందని కథకుడు చెప్పిన ప్రకటన పై ఆధారపడి ఉంది. “యొద్దాను నదికి తూర్పున” అను అర్థమిచ్చునట్లు వారు ఈ పదసమూహమును అనువదిస్తారు. ఒకవేళ ఆదికాండం రచయిత యొద్దాను పశ్చిమాన జరిగియుండదగిన సంఘటనలను ఇశ్రాయేలు యొక్క తరువాత దృష్టికోణం నుండి వివరించాడన్న పరికల్పనను ఒప్పుకుంటే ఈ ఊహ సహజంగా ఉంటుంది. ఒకవేళ ఈ వీక్షణ సరియైనదైతే, హెబ్రీను ఈశాన్యాన మరొక నలభై లేదా నలభై ఐదు మైళ్ల ప్రయాణం చేయడానికి బదులు యోసేపు మరియు అతని బృందం కనాను దక్షిణ సరిహద్దు చేరినప్పుడు, దక్షిణ మృతసముద్రపు చివరి చుట్టుప్రక్కల తూర్పు మరియు దక్షిణ కనానుకు కదలి ఉంటారు. అక్కడనుండి, వారు బహుశా రాజుగారి రహదారి తీసుకొని మరియు ఉత్తరదిశగా యొద్దాను నది ప్రవహించే సముద్రపు ఉత్తరతీరమున ప్రయాణించారు. అప్పుడు, ఈ దృష్టాంతం ప్రకారం, యొద్దాను నదికి తూర్పున ఎక్కడో, వారు “ఆతాడు యొక్క ధాన్యపు కల్లము” వద్దకు వచ్చి యేడు రోజులు ఏడ్చెను. ఏడ్చిన కాలం గడచిన తరువాత, వారు పశ్చిమాన ప్రయాణం చేసి యొద్దాను నదిని దాటారు. అప్పుడు వారు వారి ప్రయాణము యొక్క కష్టతరమైన భాగమును మొదలుపెట్టి, 1,200 సముద్ర మట్టానికి దిగువన¹³ నుండి పాలేము సమీపంలో లేచే వేడి, బంజరు నిర్జనప్రదేశం ఎత్తులో అనేక వేల అడుగులు ఎక్కినను (తరువాత, యెరూషలేము; 14:18; కీర్తనలు 76:2). అక్కడ నుండి, సుగంధ ద్రవ్యములతో సిద్ధపరచి యాకోబు శరీరమును పాతిపెట్టుటకు గల వారి యొక్క ప్రయాణమును హెబ్రీనులో పూర్తి చేయుటకు వారు ఇంకా ఇరవై ఐదు మైళ్లు నైరుతి వైపు తిరిగి ప్రయాణం చెయ్యాలి.

అతనికి మంచి ప్రత్యామ్నాయము ఉండగా ఐగుప్తు నుండి హెబ్రీను చేరుటకు

యోసేపు కనీసం 330 మైళ్లు గల పొడవైన, కష్టమైన, మరియు దూరమైన మార్గమును తీసుకొనుటకు సమ్మతించెను? టెల్ ఎల్ అజ్జల్ నుండి హెబ్రోను పోవుటకు సులువైన మార్గం ఆ మండుటిండలో సులువైన యాత్రగా ఉండి యోసేపు ఆ వేడిమిలో సులభ ప్రయాణమయ్యి మరియు యోసేపు పరివారము యొక్క ప్రయాణంలో 130 మైళ్లు దూరం తగ్గించేది. “యొర్దాను అవతల” అను పదజాలం ఒక విస్తృత హోదా కాబట్టి, వాక్యము ఈ తక్కువ దూరం గల మార్గమును అనుమతిస్తుంది. ఉపన్యాసకుడి వీక్షణ ప్రకారంగా, ఇది యొర్దానుకు తూర్పు దిక్కునకు లేదా పశ్చిమ దిక్కునకు అని సూచిస్తుంది (ద్వితీయోపదేశకాండము 1:1; 3:20, 25; 11:30). యెహోషువ పుస్తక రచయిత “యొర్దాను అవతల” మోషే మరియు యెహోషువ యొక్క విజయాలను గూర్చి సారంశం ఇచ్చినప్పుడు, మొదట వారు యొర్దానుకు “ఉత్తర” దిక్కున ఉన్న స్థలమును పొందుకున్నారని చెప్పాడు (యెహోషువ 12:1), మరియు యొర్దానుకు పశ్చిమ దిక్కున పొందుకున్న భూమి గురించి మాట్లాడుతూ “యొర్దాను అవతల” అను వ్యక్తీకరణమునే ఉపయోగించెను (యెహోషువ 12:7). అందుచేత, యొర్దాను యొక్క పశ్చిమాన ఏ స్థానం అయినా సరే అది యోసేపు మరియు అతని బృందం యేడు దినములు ఏడ్చిన సంతాప ప్రదేశంగా చెప్పబడాలి ఎందకంటే రచయిత ఆ ప్రదేశానికి “యొర్దాను అవతల” అని ఇచ్చిన వివరణను బట్టి.¹⁴

వచనములు 12, 13. ఈ సమయంలో, యాకోబు కుమారులు తన విషయమై అతడు వారి కాజ్ఞాపించినట్లు వారు అతనికి చేసెను అని గుర్తిస్తూ కథనంలో తిరిగి పరిచయం చేయబడ్డారు (25:9; 35:29). మరణపు సమయం సమీపిస్తుందని యెరిగి, తన శవమును కనాను దేశమునకు తీసుకువెళ్లి మరియు మమ్రే యెదుట మక్కేలా పొలమందున్న గుహలో (చూడండి 49:29-32) పాతిపెట్టమని యోసేపుకు మరియు మిగతా కుమారులకు యాకోబు ఆజ్ఞాపించెను (47:29-31). వాస్తవానికి, అబ్రాహాము శ్మశానముకొరకు స్వాస్థ్యముగానుండు నిమ్నీతము మమ్రే యెదుట హిత్తియుడైన ఎఫ్రోనుయొద్ద కొనిన దానిలో ఒక భాగము (23:1-20).

వచనము 14. యాకోబు అజ్ఞా ప్రకారం అతని శవమును పాతిపెట్టిన తరువాత, అతడును అతని సహోదరులును అతని తండ్రిని పాతిపెట్టటకు వెళ్లిన వారందరును [ఐగుప్తీయులు] ఐగుప్తుకు తిరిగి వచ్చి ఫరోకు ఇచ్చిన ప్రమాణమును యోసేపు నెరవేర్చెను.

యోసేపు యొక్క అంత్య దినాలు (50:15-26)

భయపడిన తన సోదరులకు యోసేపు అభయం (50:15-21)

¹⁵యోసేపు సహోదరులు తమ తండ్రి మృతిపొందుట చూచి- ఒకవేళ యోసేపు

మనయందు పగపట్టి మన మతనికి చేసిన కీడంతటి చొప్పున మనకు నిశ్చయముగా కీడు జరిగించుననుకొని ¹⁶ యోసేపునకు ఈలాగు వర్తమానమంపిరి ¹⁷- నీ తండ్రి తాను చావక మునుపు ఆజ్ఞాపించినదేమనగా-మీరు యోసేపుతో నీ సహోదరులు నీకు కీడు చేసిరి గనుక దయచేసి వారి అపరాధమును వారి పాపమును క్షమించుమని అతనితో చెప్పుడనెను. కాబట్టి దయచేసి నీ తండ్రి దేవుని దాసుల అపరాధము క్షమించుమనిరి. వారు యోసేపుతో ఈలాగు మాటలాడుచుండగా అతడు ఏడ్వెను ¹⁸మరియు అతని సహోదరులు పోయి అతని యెదుట సాగిలపడి- ఇదిగో మేము నీకు దాసులమని చెప్పగా ¹⁹ యోసేపు- భయపడకుడి, నేను దేవుని స్థానమందున్నానా? ²⁰మీరు నాకు కీడుచేయ నుద్దేశించితిరి గాని నేటిదినమున జరుగుచున్నట్లు, అనగా బహు ప్రజలను బ్రతికించునట్లుగా అది మేలకే దేవుడు ఉద్దేశించెను. ²¹కాబట్టి భయపడకుడి, నేను మిమ్మును మీ పిల్లలను పోషించెదనని చెప్పి వారిని ఆదరించి వారితో ప్రీతిగా మాటలాడెను.

వచనము 15. యాకోబును పాతిపెట్టుటకు ప్రయాణం ముగిసిన తరువాత, తమ తండ్రి మృతిపొందాడన్న సత్యం పై యోసేపు సహోదరులు ¹⁵ ప్రతిబింబించారు. అతని ఉనికికి ఇకపై భద్రత ఉందని భావించలేకపోయారు. వాస్తవానికి, అతనిని బానిసగా అమ్మివేయుట ద్వారా అతనికి చేసిన కీడంతటి చొప్పున మనయందు పగపట్టి మనకు నిశ్చయముగా కీడు జరిగించి పగ తీర్చుకుంటాడని వారు భయపడ్డారు. వారి సంభాషణను చెప్పడం ద్వారా, యాకోబు పట్ల విశ్వాసుకున్న పగను వివరించేటప్పుడు వాడిన పదజాలమునే రచయిత ఇక్కడ ఉపయోగించెను- “భరించడం మరియు పగ తీర్చుకోవడం” (విల్లె, *satam*). తరువాత చెప్పబడిన వాడు మందుడైన ఇస్సాకును మోసం చేసి మరియు అతని కొరకు మరణ పడక దీవెనలను దొంగిలించెను. అందుచేత, మొదటికుమారుడు, మరియు ప్రేయమైన కుమారుడు వారి తండ్రి మరణించిన పిదప యాకోబును చంపుటకు ప్రణాళిక వేసెను (27:41).

వచనములు 16, 17. అధ్యాయములు 45 నుండి 50 వరకు వాడబడిన పదాలు మరియు పనులు తన సహోదరులతో సమాధానపడుటకు కోరిక గలిగియున్నాడని తెలియజేస్తుంది. వారు మరలా ఒక కుటుంబంగా ఉండాలని ఆయన కోరుకున్నాడు. అయితే, వారు అతనికి చేసిన చెడుకార్యాలకు క్షమించమని అడగడం ఇది మొదటిసారి (42:21-23; 44:16 చూడండి). అతడు వారిపై ప్రతీకారం తీసుకోవాలని ఒక అవకాశం కొరకు ఎదురుచూస్తున్నాడని నమ్ముటకు యోసేపు వారికి ఏ కారణం ఇవ్వకపోయినప్పటికీ, వారి మనస్సాక్షి వారికి ఇబ్బంది కలిగజేస్తూ ఉంది.

స్పష్టంగా, సహోదరులు యోసేపును వ్యక్తిగతంగా కలవడానికి కలతపడి మరియు భయపడ్డారు. వారి తండ్రి నిర్బంధ చేతిలో లేకుండా శక్తివంతుడైన తమ

సోదరుని యెదుట వారి యొక్క హననీయతను గ్రహించారు. వారి సహోదరుని ద్వారా ఐగుప్తులో వారు పొందిన దీవెనలన్నీ యాకోబుపై అతనికున్న ప్రేమను బట్టి తప్ప సహోదరుల పట్ల అతనికున్న ఆస్వాదనత కాదని వారు ఆశ్చర్యపడి యుండవచ్చు. ఐగుప్తుకు వారి మొదటి రెండు యాత్రలలో యోసేపు ఉపయోగించిన వంచనను వారు జ్ఞాపకము చేసికొని (అధ్యాయము 42-44), మరియు వారిని భయపెట్టుట ద్వారా సొంతోపించెనని వారు అనుమానించి యుండవచ్చు. అందుచేత, ప్రతికూల ఘర్షణను నివారించేందుకు ప్రయత్నిస్తూ, మధ్యవర్తి ద్వారా సందేశమును పంపుటకు నిర్ణయించెను.

సందేశం ఈ శబ్దాలతో మొదలయింది నీ తండ్రి, మరియు యాకోబు తాను చావక మునుపు తన కుమారులకు ఆజ్ఞాపించెను. మీరు యోసేపుతో, నీ సహోదరులు నీకు కీడు చేసిరి గనుక దయచేసి వారి అపరాధమును వారి పాపమును క్షమించుమని అతనితో చెప్పుడనెను. విజ్ఞప్తిని బలపరచుటకు, సందేశంలో మరలా దయచేసి [అతని] తండ్రి దేవుని దాసుల అపరాధము క్షమించుమను విన్నపం కలిగి ఉంది. మునుపు, ఈ సహోదరులు దేవుని దాసుల వలె నటించలేదు; కానీ ఇప్పుడు వారెంత తప్పు చేసారో, స్వార్థంగా ఉన్నారో, మరియు పాపులుగా ఉన్నారో గ్రహించారు. వారి సహోదరుడి క్షమాపణ కొరకు వేడుకొన్నారు. వారి చివరి విజ్ఞాపన వారసత్వం పై ఆధారపడి లేదు, గానీ తండ్రియైన యాకోబు దేవునితో వారికున్న సంబంధం పై మరియు ఆత్మీయ పునాదులపై ఆధారపడి ఉంది.

ఈ సందర్భంలో యోసేపు సహోదరులు అతని క్షమాపణ కొరకు గంభీరంగా కోరుకున్నప్పటికీ, యాకోబు నిజంగా ఈ సందేశమును వారితో పలికాడా అన్నది అనుమానంగా ఉంది. అయినను, పితరుడు ఈ హెచ్చరికలు ఎప్పుడు ఇచ్చాడన్న సరియైన సమయం ఆదికాండము పుస్తకంలో ప్రస్తావించబడలేదు. తరువాత, అనేకమార్లు సోదరులను మోసకారులుగా ప్రదర్శించింది కథనం (34:13; 37:32; 38:11). ఇంకా తరువాత, ఒకవేళ యాకోబు అలాటి సందేశం చెప్పాలనుకుంటే, యోసేపుతో అతడు నేరుగా మాట్లాడియుండవచ్చు. సోదరులు తమ తండ్రి యొక్క హెచ్చరికను భయముతో కల్పించి చెప్పియుండవచ్చు.¹⁶

వారి సందేశమును అందుకొన్నప్పుడు లేత మనస్సు గలిగిన యోసేపు ఏడ్చెను. అతని కన్నీళ్లు వివిధ కారణాలవల్ల రాలెను: (1) అతడు ఇంకా పగతో ఉన్నాడని వారనుకున్నారు; (2) అతనిని ఎదుర్కొనుటకు వారు భయపడ్డారు; (3) వారి తండ్రి ఇంకనూ బ్రతికియున్నాడు కాబట్టి జీవించడానికి యోసేపు వారిని అనుమతించెను; (4) ఆయనను సంప్రదించడానికి గల భర్తైన మార్గం మధ్యవర్తి ద్వారానే అని వారనుకున్నారు; మరియు (5) యోసేపు ఉగ్రత నుండి తమ తండ్రి విజ్ఞాపన మాత్రమే వారిని రక్షిస్తుందని వారనుకున్నారు. ఐగుప్తులో పదిహేడు సంవత్సరాలు కలిసియున్ననూ (47:9, 28), అతని సహోదరులు వారి పట్ల అతనికున్న ప్రేమను అర్థం చేసుకోక మరియు క్షమించే ఆత్మను నమ్మలేకపోయిరి.

వచనము 18. యోసేపు ఎడ్చుటకు మరియు తన సహోదరులు రావడానికి సమయం ఎంత గడచిందో తెలియదు గానీ, వారు త్వరగా వచ్చారని వాక్యము సూచిస్తుంది. 45:2లో చూసిన విధంగా ఎడ్చుటకు మొగ్గు చూపాడు. బహుశా, తన సోదరులు దగ్గరలో హాలులో లేదా మండపం లో వచ్చియుండవచ్చు, మరియు యోసేపు వారి సందేశమును విని ఏడ్చుట వారు వినినప్పుడు, వారు వెంటనే లోనికి వచ్చి అతని యెదుట సాగిలపడిరి. వారి పాపాత్మకమైన ప్రవర్తనను హేతుబద్ధం చేయడం గాని లేదా సాకులు చెప్పడానికి ప్రత్నించడం గాని చేయలేదు, కానీ ఇదిగో మేము నీకు దాసులమని చెప్పెను. హెబ్రీలో అక్షరార్థంగా “ఇదిగో మేము బానిసలము” అని అర్థం; అందుచేత యోసేపు యొక్క చిన్నతనంలో వచ్చిన కలలకు నెరవేర్చుగా అతని అన్నదమ్ములు మరొసారి అతనిని భూలోక యజమానిగా గ్రహించారు (37:5-11).

వచనము 19. ఈ సందర్భంలో, “నేను నిన్ను క్షమిస్తానని” యోసేపు చెప్పలేదు; అనేక సంవత్సరాల క్రితం ఆయన వారిని క్షమించెను (45:5). అతడు వారికి విరోధముగా గాయపడిన భావములను బలపరచుకొనలేదు లేక ద్వేషమును దాచుకోలేదు. సమాధానము మరియు క్షమాపణ కొరకు చూచారని వారిపై యోసేపు కోపించనూ లేదు. అతడు కేవలం ఇలా అన్నాడు, భయపడకుడి, నేను దేవుని స్థానమందున్నానా?¹⁷ సారాంశంగా, అతను ఇలా అడుగుతున్నాడు, “వారు చేసిన అన్యాయమునకు మనుష్యులను తీర్పు తీర్పుటకు మరియు వారిని శిక్షించుటకు నేను హక్కుదారుడనా?” ఈ అలంకారిక ప్రశ్న “కాదు!” అనేటటువంటి జవాబును కోరుకుంటుంది మనుష్యుడు ఈ భూమిపై దేవుని చేతిలో ఒక ఆయుధంగా ఉండి ఆయన చిత్తాన్ని నెరవేర్చడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. అతడు దేవునికి బదులుగా పనిచేయలేదు లేదా పాపులైన మనుష్యులపై ప్రతీకారం చెయ్యటకు లేదా తీర్పు తీర్పుటకు ఆయన సింహాసనమును అధీనం చేసుకొనుటకు ప్రయత్నించలేదు (లేవీయకాండము 19:18; ద్వితీయోపదేశకాండము 32:35; రోమీయులకు 12:19).

వచనము 20. చెడు ఉద్దేశాలను మంచిగా మార్చి, అనేక జనమునకు గొప్ప దీవెనలు తెచ్చుటకు దేవునికి ఒక మార్గం ఉన్నదని యోసేపు అతని సహోదరులకు వివరించెను. ఈ క్రింది మాటలతో వారిని హెచ్చరించెను: మీరు నాకు కీడుచేయ నుద్దేశించితిరి గాని నేటిదినమున జరుగుచున్నట్లు, అనగా బహు ప్రజలను బ్రతికించునట్లుగా అది మేలుకే దేవుడు ఉద్దేశించెను.

వచనము 21. భయపడకుడి, అని యోసేపు వారిని హెచ్చరించి నేను మిమ్మును మీ పిల్లలను పోషించెదనని చెప్పి వాగ్దానం చేసెను (43:8; 45:19; 46:5; 47:12). దేవుని దయా హృదయాన్ని కలిగి, వారిని ఆదరించి వారితో ప్రీతిగా మాటలాడెను.

యోసేపు సమాధిని గూర్చిన హెచ్చరికలు మరియు ఆయన
మరణము (50:22-26)

²²యోసేపు అతని తండ్రి కుటుంబపువారును ఐగుప్తులో నివసించిరి, యోసేపు నూటపది సంవత్సరములు బ్రదికెను. ²³యోసేపు ఎప్రాయిముయొక్క మూడవతరము పిల్లలను చూచెను; మరియు మనషే కుమారుడైన మాకీరునకు కుమారులు పుట్టి యోసేపు ఒడిలో ఉంచబడిరి. ²⁴యోసేపు తన సహోదరులను చూచి-నేను చనిపోవుచున్నాను; దేవుడు నిశ్చయముగా మిమ్మును చూడవచ్చి, యీ దేశములోనుండి తాను అబ్రాహాము ఇస్సాకు యాకోబులతో ప్రమాణము చేసియిచ్చిన దేశమునకు మిమ్మును తీసుకొని పోవునని చెప్పెను ²⁵మరియు యోసేపు- దేవుడు నిశ్చయముగా మిమ్మును చూడవచ్చును; అప్పుడు మీరు నా యెముకలను ఇక్కడనుండి తీసికొని పోవలెనని చెప్పి ఇశ్రాయేలు కుమారులచేత ప్రమాణము చేయించుకొనెను. ²⁶యోసేపు నూటపది సంవత్సరములవాడై మృతిపొందెను. వారు సుగంధ ద్రవ్యములతో అతని శవమును సిద్ధపరచి ఐగుప్తు దేశమందు ఒక పెట్టిలో ఉంచిరి.

వచనము 22. ఐగుప్తును విడచుటకు యోసేపు ప్రయత్నించలేదు. దేవుని దైవాక్కతమైన కార్యం వలన చెరలో నుండి రక్షించి ఐగుప్తు ప్రభుత్వానికి రెండవ అధికారిగా నియమించిన ఫరోకు అతడు నమ్మకంగా ఉన్నాడు. ఆయన, తిరిగి విధ్వంసక యేడు సంవత్సరాల క్షామ కాలంలో ధాన్యమును నిలవు చేసి ఆకలిని పారద్రోలడానికి దానిని యుక్తిగా వాడి ఐగుప్తీయులకు మరియు ఆగ్నేయ మధ్యధరా ప్రపంచానికి గొప్ప దీవేనగా ఉన్నాడు. ఈ విధంగా, పితరులకు “నీవు ఆశీర్వాదముగా నుండువు” మొదటిగా అబ్రాహాముకు హెచ్చరించిన దానిలో ఇతను కూడా పాల్గొన్నాడు (12:2). అదనంగా, “భూమి యొక్క సమస్త వంశములు నీయందు ఆశీర్వదించబడును” అని చెప్పిన ఆదిమ వాగ్దానంలో అతడు ప్రాముఖ్యమైన పాత్ర వహించాడు (12:3).

అతని మిగతా రోజులు, యోసేపు అతని తండ్రి కుటుంబపువారితో ఐగుప్తులో నివసించిరి మరియు అతడు మరణించక ముందు నూట పది సంవత్సరాల ఐగుప్తు ఆదర్శ వయస్సును దక్కించుకొన్నాడు (47:9, 10 వ్యాఖ్యానం చూడండి). అతని మొదటి పదిహేడు సంవత్సరాలు కనానులో, చివరి తొంభై సంవత్సరాలు ఐగుప్తులో గడిపెను; అందుచేత, రాజకీయంగా మరియు సాంస్కృతికంగా, అతడు హెబ్రీయుడు కంటే కూడా ఐగుప్తీయుడు. మత పరంగా, అయితే, అబ్రాహాము, ఇస్సాకు, మరియు యాకోబు యొక్క “సర్వశక్తిగల దేవుని” నమ్మాడు. యాకోబు కుటుంబమంత ఐగుప్తులో అనగా దేవుడు గొప్ప జనముగా చేయు దేశంలో నివసించుట దేవుని చిత్తమని అతనికి తెలుసు. కాలం సంపూర్ణమైనప్పుడు, దేవుడు వారిని కనాను

దేశమునకు నడిపించి మరియు నిత్యస్వాస్థ్యంగా మరియు స్వదేశముగా వారికి ఇస్తాడు.

వచనము 23. బైబిల్ కాలములో, మనవళ్లను చూడడానికి ఎక్కువ కాలం నివసించడం అనేది జీవితంలో ఒక గొప్ప ఆనందదాయకమైన మరియు కీరీటం పొందే విజయంగా వీక్షించబడింది (యోబు 42:16; కీర్తనలు 128:6; సామెతలు 17:6). **ఎఫ్రాయిము కుమారుల ద్వారా మూడవ తరమును** (ముని మనవళ్లు) చూడడానికి **యోసేపు** చాలా కాలం నివసించెను. ఇంకా చెప్పాలంటే, **యోసేపు మిగతా ముని మనవళ్లను కూడా చూచెను.** వారు, **మనష్షే కుమారుడైన, మాకీరులను.** యాకోబు యోసేపు కుమారులైన **ఎఫ్రాయిమును మరియు మనష్షేను** తన ఒడిలోకి తీసుకొని వారిని దత్తతు తీసుకున్నప్పుడు వారు **యోసేపు ఒడిలో ఉంచబడిరి** (48:12 పై వ్యాఖ్యానం చూడండి). అప్పుడు, **యోసేపు, ఎఫ్రాయిము కుమారులైన మూడవ తరము వారిని తన సొంత కుమారులుగా తీసుకొనుటకు దీవించబడెను.** చాలా తరాలు తరువాత, **మనష్షే కుమారుడైన, మాకీరు సంతానం, కనాను దేశంలో శక్తివంతమైన యోధులు మరియు అధికారులు అయ్యారు** (న్యాయాధిపతులు 5:14).

వచనము 24. **యోసేపు** సుదీర్ఘ కాలం జీవించడం మాత్రమే కాదు గానీ, ఆ జీవితం దేవుని నుండి మరియు ఫరో నుండి అనేక దీవెనలతో నిండినదిగా ఉంది. అతడు బానిసత్వం నుండి సంపన్నుడిగా, శక్తివంతుడిగా మరియు పేరుగాంచిన ఐగుప్తుకు రెండవ అధికారి వరకు వెళ్లాడు. ప్రాపంచిక విజయాలతో మరియు పేరుప్రఖ్యాతులను పొంది కూడా, **యోసేపు దేవునికి విధేయుడైన వ్యక్తి.** అతని సమయం తక్కువగా ఉంది మరియు అతను **చనిపోవుచున్నాడని** గ్రహించినప్పుడు, విశ్వాస సాక్ష్యంగా కొన్ని చివరి మాటలను పలుకుటకు **అతని సహోదరులను** పిలచెను. కుటుంబంగా మరియు వ్యక్తిగతంగా సంపాదించిన వాటి నిమ్మిత్తము గర్వించడం మరియు గొప్పలుచెప్పుకోడం అతని ప్రకటనల్లో కనబడలేదు. ఈ సహోదరుల జీవితాలు మరియు వారి సంతానము యొక్క భవిష్యత్తు దేవుని యోగ్యము కాకున్నను దయచూపించుటపై (కృప) ఆధారపడి ఉంది.

అందుచేత, వారు ఐగుప్తులో ఉన్నప్పుడు **దేవుడు నిశ్చయముగా మిమ్మును చూడవచ్చును** అని చెప్పుట అవసరం అని ఎంచి ఒత్తి చెప్పాడు. ఇక్కడ హెబ్రీ పదము *paqad* (paqad), అక్షరార్థంగా “చూడవచ్చి” (KJV). NIV భాషియమును ఈ విధంగా వివరిస్తుంది, **దేవుడు “(వారికి) ఉపకారం చేయుటకు” నిశ్చయముగా వస్తాడు.** ఈ వాక్యము యొక్క నెరవేర్పు నిర్ణయకాండములో ఎక్కడైతే *paqad* అను పదం శాస్త్రాధ్యయనములు దౌర్భాగ్యమైన స్థితిలో ఉన్నప్పుడు దేవుని యొక్క ఆదరణ మరియు మధ్యవర్తిత్వము గురించి ఉపయోగించారో అక్కడ కనబడుతుంది (నిర్ణయకాండము 3:16; 4:31; 13:19).

ఐగుప్తు ఇశ్రాయేలీయులకు నిత్య గృహం కాదని యోసేపు కూడా చెప్పాడు. సుదూర భవిష్యత్తులో, వారు సరిపడినంత జనమైనప్పుడు, దేవుడు (వారిని) అబ్రాహాము, ఇస్సాకు, యాకోబులతో ప్రమాణము చేసియిచ్చిన దేశమునకు మిమ్మును తీసికొని పోవునని చెప్పెను (12:7; 17:8; 26:3; 28:13; 35:12).

వచనము 25. దేవుడు నిశ్చయముగా తన సహోదరులను చూడవచ్చునని [paqad] యోసేపు మరలా రూడి పరచాడు. ఆయన వారిని కాపాడి మరియు దీవిస్తానని పితరుల కిచ్చిన వాగ్దానం ప్రకారం ఇది జరిగెను (12:1-3; 26:3; 28:15; 31:3; 48:21 చూడండి). కనానులో తన సమాధి నిమిత్తమై యోసేపు వద్ద నుండి యాకోబు ఒక ఒడంబడిక ఎలా కావలనుకున్నాడో (47:29-31; 49:29-32 చూడండి), ఐగుప్తు విడచినప్పుడు తమతో కూడా (అతని) యెముకలను తీసుకువెళ్ళామని యోసేపు (తన సహోదరులచేత కూడా) ప్రమాణము చేయించుకొనెను. అనేక సంవత్సరాల తరువాత, నిర్గమము సమయంలో, యోసేపు సోదరులు యాకోబుకు చేసిన ప్రమాణమును మోషే గౌరవించెను. ఐగుప్తు విడిచేటప్పుడు నిర్గమములో ఇశ్రాయేలీయులు అతని యెముకలను తమతో తీసుకొనెను (నిర్గమకాండము 13:19).

అతని యెముకల నిమిత్తమై తన సహోదరులతో యోసేపు యొక్క చివరి హెచ్చరికలు అతని విశ్వాసమునకు సాక్ష్యముగా నిలిచాయి. యోసేపు జీవితంలో గమనార్హమైన సంఘటనలలో, విశ్వాస వీరుల అధ్యాయములో యోసేపును కూడా ప్రస్తావించిన హెబ్రీ రచయిత మనసులో ఈ సంఘటన నిలిచిపోయింది (హెబ్రీయులకు 11:22). యెహోషువ విజయాల చివర్లో మరియు న్యాయాధిపతుల కాల ప్రారంభంలో, యాకోబు షెకెము తండ్రియైన హమోరు వద్ద యాకోబు కొన్న పొలముయొక్క భాగములో, ఇశ్రాయేలీయులు యోసేపు యెముకలను షెకెములో పాతిపెట్టెను (యెహోషువ 24:32; ఆదికాండము 33:19 చూడండి).

వచనము 26. యోసేపు నూటపది సంవత్సరములవాడై మృతిపొందెను మరియు యోసేపు శవమును సుగంధ ద్రవ్యములతో (50:2, 3 పై వ్యాఖ్యానం చూడండి) అతని శవమును సిద్ధపరచి ఐగుప్తు దేశమందు ఒక పెట్టిలో ఉంచిరి అని చెప్పుటతో రచయిత ఆదికాండం కథనమును ముగించెను (50:22). వారు సుగంధ ద్రవ్యములతో అతని శవమును సిద్ధపరచి ఐగుప్తు దేశమందు ఒక పెట్టిలో ఉంచిరి. పాతనిబంధనలో పెట్టి అనుదానికి సూచన కేవలం ఇదే మరియు ఇది బాహ్యంగా యోసేపు ఒక ఐగుప్తీయుడి వలె అగుపడునట్లుగా ప్రదర్శిస్తుంది. అయితే, హృదయంలో, ఇశ్రాయేలీయునిగా తన పితరులైన దేవునికి విధేయునిగా ఉన్నాడు. అతని యెముకలు ఐగుప్తు నుండి తీసుకు పోబడి వారి సంతానం కనాను భాగమును స్వాస్థ్యముగా పొందుకున్న స్థలంలో పితరులతో కూడా పాతి పెట్టబడును అని నమ్మి అతడు సజీవ విశ్వాస విజయంలో మరణించాడు.

అన్యము

మరణపు ముఖంలో నిరీక్షణ (50:1-14)

మరణము సమీపించిన ఒక వ్యక్తి అది అతని మరణమా లేదా వేరోకని మరణమా అని అతని గూర్చి ఎక్కువగా ఎలా చెప్పగలడు. కొంతమంది జీవిత అంతమును భయముతో మరియు అనుమానంతో గడుపుతారు, మరికొంతమంది దానిని విశ్వాసంతో మరియు నిశ్చయతతో ఎదుర్కొంటారు.

మరణపు గడియలో విశ్వాసులను నిరీక్షణ బ్రతికిస్తుంది. హెబ్రీ రచయిత ఇలా చెప్పాడు, “విశ్వాసమనునది నిరీక్షింపబడు వాటి యొక్క నిజస్వరూపమును, అదృశ్యమైనవి యున్నవనుటకు రుజువునైయున్నది. దానినిబట్టియే పెద్దలు సాక్ష్యముపొందిరి” (హెబ్రీయులకు 11:1, 2). నిత్యత్వం ఏమి కలిగియుంటుందో ఎవరు నిరూపించలేరు, మరియు ఖచ్చితంగా ఆ కారణమును బట్టి అనేకమంది మరణముకు సిద్ధమవడంలో విఫలమౌతారు. అయితే, జ్ఞాని “గాడాంధకారపు లోయకు” (కీర్తనలు 23:4) మించి భవిష్యత్తు కొరకు సిద్ధపడతాడు.

ఆదికాండంలో (మరియు యాకోబు జీవితం). యాకోబు జీవితకాలమంతా మరణములను ఎదుర్కొను పరిస్థితులు వేర్వేరు ప్రతిక్రియలను కలిగించాయి; కానీ, తన సొంత మరణమును ఎదుర్కొన్నప్పుడు, తన కుటుంబ భవిష్యత్తును మరియు దేవుని వాగ్దానాల నెరవేర్చును చూసాడు. బైబిల్ లోని కీర్తుల సమూహములో యాకోబు కనపడడం గమనార్హం, కానీ ఆ సందర్భంలో ఒకే ఒక సూచన కనిపిస్తుంది: “విశ్వాసమును బట్టి యాకోబు అవసానకాలమందు యోసేపు కుమారులతో ఒక్కొక్కని ఆశీర్వదించి తన చేతికర్ర మొదలుమీద ఆనుకొని దేవునికి నమస్కారము చేసెను” (హెబ్రీయులకు 11:21). యాకోబు జీవిత ముగింపు సమయంలో గల సంఘటనకు సంబంధించింది ఈ ప్రకటన, మరియు ఇది యాకోబు పోరాడిన చాలా సంవత్సరాల తరువాత అటువంటి విశ్వాసంలోకి ఎలా వచ్చాడు అనుదాని గూర్చి పాఠకులు అర్థం చేసుకోడానికి ఎటువంటి సహాయం ఇవ్వదు.

పాప ప్రపంచంలో నీతిగా జీవించడం ఎప్పటికీ సులభం కాదు, మరియు దేవుని పట్ల నిబద్ధత కలిగి ఉండుటకు దేవుని పిల్లలు ఎప్పుడూ స్వార్థం, మోసం, సొంత-ఆలోచన, మరియు చిత్తశుద్ధి లోపాలుగల శోధనలను వ్యతిరేకంగా పోరాడాలి. అయితే, యాకోబుకు మాత్రం ఈ శోధనలు ఎక్కువగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది. పితరుని యొక్క జీవితకాలంలో ఎక్కువశాతం, దైవజనుడుగా అతని రోజులను కష్టంగా చేసి మరియు అతని ఆత్మీయ సాక్ష్యమును పాడుచేసిన ఒడుదుడుకులు మరియు అడ్డంకులు కలిగిన మార్గంలో ప్రయాణించిన వ్యక్తిగా కనిపిస్తాడు. అతడు యోసేపు యొక్క రక్తపు మరకలు గల దుస్తులను చూసి తన కుమారుడు చనిపోయాడని అనుకున్నప్పుడు, జీవితమంటేనే నిరాశపడిపోయాడు (37:33-

35). ఆశ మరియు ఆనందం అన్ని అతడు కోల్పోయినట్లుగా అయిపోయింది. ఒడార్బడుటకు తిరస్కరించి “మృతుల లోకమునకు (సమాధి) నా కుమారుని యొద్దకు వెళ్లేదనని” చెప్పెను (37:35). ఆ సమయంలో, ముగింపులో ఏ కాంతి లేకుండా, ఎప్పటికీ కొనసాగే ఒక చీకటి సొరంగంలోకి ప్రవేశించాడు.

సంవత్సరాల తరువాత, యాకోబు కుమారులు ధాన్యమును కొనుటకు ఐగుప్తుకు వెళ్లి మరియు వారిని వేగుల వారిగా ఆరోపణలు వేసిన శక్తివంతుడైన పాలకుడను (యోసేపు) ఎదుర్కొనెను. ఆయన పిమ్మోనును బంధించి మరియు వారి యొక్క రెండవ యాత్రలో తమ యొక్క తమ్ముడైన, బెన్యామీనును తమతో తీసుకువస్తేనే తప్ప మరింత ధాన్యము కొనుటకు అనుమతించబడతారని వారితో చెప్పెను. సోదరులు కనానులో ఇంటికి తిరిగివచ్చి మరియు ఐగుప్తు పాలకుడు చెప్పినదానిని తమ తండ్రికి తెలియజేసెను, కానీ యాకోబు తన చిన్న కుమారుడను వారితో కూడ ఐగుప్తు వెళ్లటకు అనుమతించలేదు. అతని స్పందన కోపమును మరియు అపనమ్మకమును ప్రదర్శిస్తుంది, మరియు అతడు ఇంకను బాధాకరమైన మరియు నలిగిన వ్యక్తి అని సూచిస్తుంది. అతడు తన కుమారులతో, “మీరు నన్ను పుత్రమీనునిగా చేయుచున్నారు; యోసేపు లేడు; పిమ్మోను లేడు; మీరు బెన్యామీనును కూడ తీసికొనబోవుదురు; ఇవన్నియు నాకు ప్రతి కాలముగా ఉన్నవని” చెప్పెను (42:36).

అయితే, కరువు కొనసాగి మరియు కుటుంబమంతటినీ ఆకలి ఆవరించగా, వృద్ధుడైన పితరుని ఉద్దేశం సున్నితమైంది. బెన్యామీను సురక్షితం కొరకు అతను పూచికత్తుగా ఉంటానని యూదా చెప్పినప్పుడు తన వ్యతిరేకతను పునఃపరిశీలించెను. ఒకవేళ అతను తన తమ్ముడను సురక్షితంగా యింటికి తీసుకురాకపోతే అతని తండ్రి వానిని వ్యక్తిగతంగా బాధ్యతగా పరిగణిస్తాడు.

యోసేపు బ్రతికేయున్నాడు మరియు ప్రభుత్వంలో శక్తివంతుడైన పాలకుడను సమాచారంతో యాకోబు కుమారులు ఐగుప్తు నుండి తిరిగి వచ్చినప్పుడు, కుటుంబమంత ఐగుప్తుకు తరలి వెళ్లటకు ఫరో దీవెన చేత ఏర్పాట్లు చేయబడ్డాయని కూడ వారు తెలియజేసారు. యోసేపుకు సమీపముగా నివసినూ మరియు భూమి ఇచ్చే శ్రేష్టమైనదానిని ఆనందిస్తారు.

ఆ సందేశం యాకోబులో ఒక ఆత్మీయ పునరుజ్జీవం ఉత్పత్తి చేసింది. 130 సంవత్సరాల వయస్సులో (47:9), ఆత్మీయంగా అతడు చనిపోయాడు; నిరీక్షణ లేకుండా, తన శరీరం జీవంలోని ఎముకల సంచితం ఉంది. అయితే, “యోసేపు పంపిన బండ్లు (మరియు సదుపాయాలన్నీ) అతడు చూచినప్పుడు,” అతని “ప్రాణము . . . తెప్పరిల్లెను”; పునరుద్ధరించబడిన నిరీక్షణతో, అతడు ఇలా చెప్పెను “ఇంతే చాలును, నా కుమారుడైన యోసేపు ఇంక బ్రతికియున్నాడు, నేను దావకమునుపు వెళ్లి అతని చూచెదను” (45:27, 28).¹⁸

హెబ్రోను నుండి ఐగుప్తుకు యాకోబు మరియు అతన కుటుంబము దూర

ప్రయాణమును మొదలు పెట్టినప్పుడు, వారు బేయేర్షేబా యొద్ద ఆగిరి. అక్కడ, పితరుడు దేవునికి బలీ అర్పించెను (46:1). యోసేపును దీవించి మరియు వృద్ధుడైన తన తండ్రి మరలా అతనిని ఐగుప్తులో చూచునట్లు అతని జీవితమును కాపాడినందుకు బహుశా ఇది కృతజ్ఞతార్పణ కావచ్చు. ఈ సందర్భంలో, ఏశావు ఉగ్రత నుండి యువకుడైన యాకోబు పారిపోయేటప్పుడు దేవునితో బేరమాడి లేదా ఆయనపై షరతులు పెట్టిన విధంగా చేయుటకు ప్రయత్నించలేదు (28:20-22). అనేక సంవత్సరాల తరువాత, యోసేపును రక్షించి మరియు కుటుంబమంతటిని మరలా ఐగుప్తులో కలిపేటట్లు చేసిన దేవుని గొప్పతనాన్ని, దయను, మరియు కృపను అర్థంచేసికొనుట మొదలుపెట్టెను.

యాకోబు కుటుంబము అనేక పరిస్థితులను ఎదుర్కొంది-మంచి మరియు చెడ్డ సమయములు, జయములు మరియు అపజయములు, పాపపు ఈర్ష్య మరియు కలహముల వలన సంతోష సన్నివేశములు విషాదముగా మారుట. వీటన్నిటి గుండా, దేవుని దైవాధీనమైన హస్తం వారి జీవితాలలో పనిచేసింది. ఇప్పుడు, ఫరోను ప్రభావితం చేయడానికి యోసేపును వాడుకుంటూ, ఐగుప్తులో వారి అవసరాలన్నిటిని దేవుడు తీర్చుతున్నాడు. ఆ స్థలంలో, దేవుడు వాగ్దానం చేసిన ప్రకారం, ఇశ్రాయేలీయులందరూ గొప్ప జనముగా గుణించబడగలరు.

బేయేర్షేబాలో యాకోబు దేవునికి బలీ యర్పించి మరియు ఆరాధన చేసిన తరువాత, మరలా దేవుడు శుభవార్తతో అతనికి కనిపించెను. ఐగుప్తు వెళ్లుటకు భయపడవద్దని అతనిని హెచ్చరించెను, ఎందుకంటే ఆయన అతనితో కూడా వెళ్ళి¹⁹ అక్కడ అతని ప్రజలను గొప్ప జనముగా చేస్తానని చెప్పెను. ఒకరోజు ఆయన అతనిని కనానుకు తిరిగి తీసుకొని వచ్చెదను, మరియు మరణంలో యోసేపు అతని కన్నులను ముస్తాడని కూడా యాకోబుతో ఆయన వాగ్దానం చేసెను (46:2-4).

యాకోబు తన కుటుంబంతో కూడా ఐగుప్తుకు వచ్చినప్పుడు, ఫరో సమక్షమందు ఉంచుటకు యోసేపు అతని తండ్రిని మరియు ఐదుగురు నోదరులను అంతఃపురమునకు తీసుకువెళ్లెను. యోసేపుకు చేసిన ప్రతిదానిని బట్టి మరియు కుటుంబమంతటికి చేసిన దైవాధీనమైన పనులను బట్టి యాకోబు ముందుకు వచ్చి రాజును దీవించెను (47:7). “నీవు జీవించిన సంవత్సరములెన్ని?” అని ఫరో అతనిని అడిగెను (47:8). సంశయించకుండా, రెండు ఫిర్యాదులతో నేరుగా రాజుకు ఉత్తరమిచ్చెను. మొదట, 130 సంవత్సరాల వయస్సుగలవాడని అతడు చెప్పెనుగానీ పితరులు యాత్రచేసిన దినములలో వారు జీవించిన సంవత్సరములన్ని కాలేదు. రెండవదిగా, అతను జీవించిన సంవత్సరములు “దుఃఖసహితమైనవిగా” ఉన్నవని ఫిర్యాదు చేసెను (47:9). ఈ చివరి ప్రకటనను వివరించమని ఫరో పితరుణ్ణి అడుగలేదు. తను చనిపోయాడనుకొని తన తండ్రి ఇరవై సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువగా ఎంత విలపించాడో మరియు అంగలార్పాడో యోసేపు అప్పటికే రాజుకు చెప్పియుండవచ్చు. తన గురించి ఎక్కువగా

చెప్పుకుండా, తన దయను బట్టి మరియు కృపను బట్టి అనుమానించకుండా యాకోబు మరోసారి రాజును దీవించి, ఆ స్థలము నుండి వెళ్లిపోయెను (47:7-10).

ఇంకా, కొందరు ఆశ్చర్యపడవచ్చు, “ఐగుప్తు ప్రభుత్వంలో ఒక గొప్ప అధికారిగా, యాకోబు వంటి ఒక గూఢమైన కాపరికి ఖరీదైన లాంచనాలతో గౌరవంగా అంత్యక్రియలు ఎలా చేసారు?” జవాబు మూడు భాగాలుగా వస్తుంది.

మొదట, బానిసగా ఉన్న సంవత్సరాలలో పెరిగి మరియు ఫరో వద్ద నమ్మకమైన సేవకునిగా మరియు నిజాయితీపరునిగా నిరూపించుకొన్న చెప్పుకో తగ్గ కుమారుడైన యోసేపును అతడు కలిగియుండెను. ఐగుప్తు పాలకుడిగా, అతడు విధేయుడుగా ఉండి మరియు కరువు నుండి ఆ పరిసర దేశాలను మరియు ఐగుప్తును రక్షించుటకు కలిగిన జ్ఞానమునకు మరియు నిర్ణయాలకు దేవుడే కారకుడని చెప్పెను.

రెండవదిగా, అబ్రాహాము సంతానమైన, యాకోబు ప్రజల యొక్క కలలు మరియు ఆశలు తక్కువ ప్రాముఖ్యం కాదు. నాలుగు వందల సంవత్సరాలు ఐగుప్తులో వారికి నివాసమును దేవుడు వారికి వాగ్దానం చేసెను, తద్వారా వారు గొప్ప జనముగా వృద్ధిచెంది (15:13-16) మరియు తదుపరి ఒకరోజు వాగ్దాన దేశమునకు (కనాను) తిరిగి వస్తారు.

యాకోబు ఆహ్లాదకరమైన జీవితమునకు మరియు కారణము ఉండెను. అతని ఆఖరి పదిహేడు సంవత్సరముల జీవితము గూర్చి మనకు కొద్దిగానే తెలిసినా, అతడు యోసేపు యొక్క కుమారులైన ఎఫ్రాయిము మరియు మనషేలను దత్తత తీసికొని, వారిని తన స్వంత వారిగా ఆశీర్వదించెను (48:9-22; హెబ్రీ. 11:21). దానికితోడు, అతడు తన ఇతర కుమారులను వారి భవిష్యత్తు మరియు వారి భావి తరాలను సూచిస్తూ ఆశీర్వదించెను. అతని కుటుంబము అతని చుట్టూనుండగా, అతడు దేవుని దీవెనలను ఐగుప్తులో అతడు అనుభవించెను. యాకోబు తన ఆఖరి శ్వాసను విడువక ముందు, వారితో ఒక బలమైన విశ్వాసము మరియు నిరీక్షణ గల భవిష్యత్తును వారసత్వముగా విడిచి వెళ్లెను.

మూడవది, యాకోబు తన అనుభవముతో దేవుని యొక్క వాగ్దానములు నిజమని కనుగొన్నాడు. అతని జీవితములో బాధలు మరియు ఓటమి దుమ్మెత్తిపోస్తున్న వాస్తవ సమస్యల మధ్యలో, ఇవి విజయాలు మరియు గెలుపులతో కలిసివుండెను. దేవుడు యాకోబుకు మరియు తన వారసులకు తన సంకల్పము చొప్పున సమస్తమును సమకూడి జరుగునట్లు చేసెను (రోమా. 8:28).

ఆ తండ్రి ఒకసారి తాను దుఃఖముతో సమాధిలోనికి వెళ్లుదును అని చెప్పినవాడు యోసేపు తన కళ్లను మూసి తన శరీరమునకు తోడుగా మక్కేలా గుహలో వుంచునట్లు నిజముగా మరణించెను. అతడు తన వారసులు ఒకరోజు కనానుకు తిరిగివెళ్లి మరియు దేవునిచ్చిన స్వాస్థ్యముగా ఆ దేశమును

పొందుకొనునని అతడు తెలుసుకొని మరణించెను. యాకోబు తన జీవితము ముగింపులో చూపిన విశ్వాసము మరియు నిరీక్షణ యోసేపును ప్రోత్సహించి తన చివరి కోరికను ఫరోకు చెప్పి, మరియు ఆ రాజు ఆ మూలపురుషుని శరీరము చివరి విశ్రాంతి స్థలమైన కనానుకు చేరే వరకు ఐగుప్తు గౌరవార్థము సైనికులను, అధిపతులను ఆ కుటుంబమునకు తోడుగా పంపెను. ఫరో యొక్క గౌరవప్రథమైన సేవకుడు, యోసేపు యొక్క తండ్రికి ఇది ఆఖరి నివాళి; మరియు దేవుడు తన కుటుంబమును మరలా వాగ్దాన దేశమునకు తిరిగి తీసుకువెళ్తాడన్న యాకోబు యొక్క విశ్వాసము నిరీక్షణ విశ్వాసులను మరణపు గడియలలో ఎంత శక్తివంతముగా ఉంచుతుందో చూపించెను.

క్రొత్త నిబంధనలో (మరియు క్రీస్తు అనుచరుల యొక్క జీవితములు). క్రొత్త నిబంధనలో యేసు యొక్క సిలువ మరణము నుండి నిరీక్షణ పొందిన అనేక మంది ప్రజల ఉదాహరణలు కలవు.

1. యేసుతో పాటు మరణించిన పేరులేని ఆ దొంగకు నిరీక్షణ ఇవ్వబడెను. యేసును ఆయన వ్యక్తిగత పరిచర్యలో చట్టాన్ని గౌరవించే ప్రజలకు సిలువపై వున్నా ఆ దొంగకు చాలా వ్యత్యాసము వున్నది. స్పష్టముగా, ఇతడు ఒక సాధారణ దొంగ కాదు ఎందుకంటే రోమా యూదులను వారి సమాజ మందిరాలలో విచారణ చేసి మరియు వారి స్వంత ప్రజలు చేసిన చిన్న నేరాలకు వారిని శిక్షించుటకు అంగీకరించెను. అందువలన, ఈ మనుష్యునిచే చేయబడ్డ నేరాలు మరియు ఇతర ఆరోపించబడిన దొంగ కూడా రోమా ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగా చేసిన నేరాలు చాలా విపరీతమైనవి. ఆ నేరాలు పన్ను వసూలు చేయువారిని దారి తప్పించి లేక రోమా ధననిధికి వెళ్లవలసిన ధనమును దొంగిలించడము అనే వాటిలో పాలుపంచుకోవడంవంటివి.

సిలువ వేసే క్రమము ఆరంభములో, నేరస్థుడు మరియు ఆ దొంగ కఠినంగా మూడవ సిలువపై వున్న యేసును గేలి చేసిరి (మత్తయి. 27:44; మార్కు. 15:32). అయితే, ఆ నిందలు మరియు గేలి కొనసాగుతుండగా, ఈ దొంగ మరియు కని గద్దించి, “నీవు అదే శిక్షావిధిలో ఉన్నావు గనుక దేవునికి భయపడవా?” అని అడిగెను (లూకా. 23:40). అతడు తామిద్దరమూ న్యాయముగా మన నేరములకు నిందింపబడ్డాము, మరియు అతడు యేసును గూర్చి, “యాయన యే తప్పిదము చేయలేడు” అని పునుద్దాటించాడు (లూకా. 23:41). ఎదోలా, ఈ దొంగ మధ్యనున్న సిలువపై మనిషి అమాయకుడని మరియు తప్పుగా మరణమునకు అప్పగించెనని అర్థము చేసుకొన్నాడు. లూకా 23:34 ప్రకారము, అతడు యేసు యొక్క ప్రార్థన, తనను సిలువ వేయువారిని క్షమించుమని దేవునిని అడగడం విన్నాడు. స్పష్టముగా. అది ఒక నేరస్థునినుండి వచ్చే ప్రతిస్పందనని ఎవ్వరు ఊహించరు. ఆ సహనముగల దొంగ తిరిగి, మరియు ఇలా చెప్పిన “యేసూ, నీవు నీ రాజ్యములోనికి వచ్చునప్పుడు నన్ను జ్ఞాపకము

చేసికొనుము” మరియు యేసు సమాధానమిచ్చెను, “నేడు నీవు నాతోకూడా పరదైసులో వుండువని నిశ్చయముగా నీతో చెప్పుచున్నాను” (లూకా. 23:42, 43).

బైబిలు వాక్యము నుండి ఆ దొంగ యొక్క మరణము సిలువ చుట్టూ ఆ జన సమూహము మీద ఎటువంటి ప్రభావము చూపించేనో, లేక ఏమి చూపించలేదో మనకు సూచించబడలేదు; కాని మనకు అతని జీవితముపై రక్షణ ప్రభావము చూపినని మనకు తెలుసు. అతని హృదయ మార్పు “మతపరముగా” కొంతమంది ప్రమాదములో దేవునికి ప్రతిజ్ఞ చేస్తూ ఆ ప్రమాదము ముగిసిన తర్వాత మర్చిపోయేది కాదు. ఆ దొంగ “నీవు నీ రాజ్యముతో వచ్చునప్పుడు నన్ను జ్ఞాపకము చేసికొనుము” అని చెప్పినప్పుడు, యేసు తనను గూర్చి చెప్పుకొన్న వాటియెడల అతడు విశ్వాసమును వ్యక్తపరిచాడు, అతనికి వాటి గూర్చి బహుశా కొద్దిగా తెలిసివుండవచ్చు. అతడు యేసును తన రాజ్యములో కృపతో మరియు క్షమాపణతో జ్ఞాపకము చేసికొనమని బతిమాలుచునుండెను, అతడు అది ఈ లోకమునది కాదని తెలిసికొనెను. చనిపోయే, సహనముగల దొంగ ఉదాహరణ అది తెలుసుకొనుటకు రెండువేల సంవత్సరములకు పైగా ప్రజలను ప్రభావితము చేసెను, ప్రజలను రక్షణలోనికి తేవడానికి యేసుకు ఇది ఒక అలవాటు కాకపోయినా, దేవుడు ఈ విశ్వాసినిగాని అతని విన్నపమునుగాని ఆ అదృష్ట సమయములో తిరస్కరించలేదు.

2. సైఫను కూడా మరణము సమీపించినా నిరీక్షణ కలిగి నిలిచిన మరొక విశ్వాసి. మనకు తెలిసినంత వరకు, అతడు మొదటి క్రైస్తవ హతసాక్షి. అతడు అసత్యముగా నిందించబడి “మోషేకు వ్యతిరేకముగా దూషణ చేయుచున్నాడని” మరియు యెరూషలేము మందిరములో నున్న దేవుని దూషించెనని ఆరోపించెను (అపొ. 6:8-11). అతడు యూదుల అత్యధిక న్యాయ స్థానము, మాహ్ సభ ఎదుట నిలువబెట్టి, అతనికి వ్యతిరేకముగా అబద్ధ సాక్షులతో సాక్ష్యము చెప్పించిరి (అపొ. 6:12-15). చాలా పోరాటము తర్వాత, సైఫను ఆ విధి ముగింపులో తన న్యాయాధిపతులను నిర్దోషియైన యేసు యెషయా పలికిన (యెషయా. 53:11) “నీతిమంతుడు” (అపొ. 7:52)ను మరణమునకు అప్పగించెనని ఆరోపించెను. ఆయన సాక్ష్యమునకు మరియుకటి, అతనిపై ఫిర్యాదు చేసినవారు అతనిని పట్టణము వెలుపలకు వెళ్లగొట్టి మరియు అతనిని రాళ్లతో కొట్టుట ఆరంభించిరి. అతడు ఏడ్చి, “యేసు ప్రభువా, నా ఆత్మను చేర్చుకొమ్మని” (అపొ. 7:59) మరియు “ప్రభువా వారి మీద ఈ పాపము మోపకుము” అని ప్రార్థించెను (అపొ. 7:60).

తనను రాళ్లతో కొడుతున్న వారినిగూర్చి సైఫను ఎలా ప్రార్థించగలిగాడు? దాని సమాధానము అతడు యేసు సిలువపై చేసిన క్షమాపణ ప్రార్థన అతడు వినెను: “తండ్రి, వీరేమి చేయుచున్నారో వీరెరుగరు గనుక వీరిని క్షమించుము” (లూకా. 23:34). అతనికి యేసు పునరుత్థానము మరియు “మనుష్య కుమారుని”గా

పరలోకమునకు ఆరోహణ కూడా తెలుసు (అపో. 7:56). ఈ సత్యములు అతనికి నిరీక్షణను ఇచ్చెను. అతడు చనిపోగా, అతడు యేసు ఆ చనిపోయే దొంగకు నీవు ప్రభువువలె కూడా పరదైనులో వుండువనే వాగ్దానాన్ని నమ్మెను (లూకా. 23:43).

3. తార్కువాడైన సౌలు (తర్వాత అపొస్తలుడైన పౌలుగా తెలియపరచబడెను) ఒక విశ్వాసి నిరీక్షణ కలిగి మరణమునకు మరియు జీవమునకు ఎలా చేర్చబడ్డాడో ఒక ఉత్తమ ఉదాహరణ. తన జీవిత ఆరంభములో, అతడు క్రైస్తవ్యానికి గొప్ప శత్రువుగా, యేసు క్రీస్తులో విశ్వాసం వుండేవారిని హింసించేవాడు. ఒక పరిసయ్యునిగా, యెరూషలేములో గమలీయేలు క్రీంద అభ్యసించి, సైఫను అతడు ఆకాశము తెరువబడుట మరియు యేసు, “మనుష్య కుమారునిగా దేవుని కుడిపార్శ్వమందు నిలిచియుండుట” చెప్పుట వినిన ఆ గుంపులో భాగముగా నుండెను (అపో. 7:56). సౌలు చాలా మంది ఇతరులు చనిపోవడం చూసాడు కాని క్రైస్తవ హత సాక్షిగా ఈ రీతిగా మరణించిన వారిని అతడు ఎప్పుడూ చూడలేదు. సౌలు అతని చివరి మాటలు బట్టి బాధపడియుండవచ్చు: “యేసు ప్రభువా నా ఆత్మను నీ యొద్దకు చేర్చుకోమ్మని”; “ప్రభువా, వారిమీద ఈ పాపము మోపకుము” (అపో. 7:59, 60). సైఫను ఆఖరి ప్రార్థన, దేవుని యొక్క సీలువపై మాటలను ప్రతిఢ్వించుటను బట్టి, గొప్ప వేదాంతి Augustine (క్రీ.శ. 354-430) చెప్పెను, “ఒకవేళ సైఫను అలా ప్రార్థించి యుండకపోతే, సంఘము ఎన్నటికీ పౌలును కలిగియుండేది కాదు.”²⁰

Augustine యొక్క వాక్యమునకు కారణము త్వరలోనే బైబిలు ప్రకరణలో, సౌలు క్రైస్తవులను స్వార్థముగా హింసించిడము స్పష్టమైనది. సైఫను మరణించి యెంతో కాలము గడవక ముందే, అతడు దమస్కుకు క్రైస్తవులను నిరోధించి మరియు వారిని నిర్బంధించి హింసించుటకు యెరూషలేము తీసుకురావడానికి వెళ్లుచుండెను. అకస్మాత్తుగా, యేసు అతనికి ప్రత్యక్షమై మరియు, “సౌలా, సౌలా, నీవేల నన్ను హింసించుచున్నావని?” అడిగెను. అర్థమైనట్టుగా భయపడి, అతడు “ప్రభువా, నీవెవడవని?” అడుగగా సమాధానము చాలా త్వరగా వచ్చెను: “నేను నీవు హింసించుచున్న యేసును” (అపో. 9:4, 5). పౌలు తన శ్రోతల ముందు దానిని చెప్పినప్పుడు, ఇదే సందర్భము మరియుక రెండు సార్లు అపొస్తలుల కార్యములో అన్వయించబడెను. దానికి ఆఖరి సూచన కైసరయలో రెండు సంవత్సరములు చెరసాల తర్వాత జరిగెను. పౌలు రోమా అధిపతి ఫేస్తు వద్దకు మరియు రాజైన అగ్రిప్ప ముందుకు తేబడినప్పుడు, ఈసారి లూకా యేసు యొక్క మరియుక వాక్యమును అతనికి దమస్కు మార్గములో జతచేసెను. పౌలు తననెందుకు హింసించుచున్నాడని అడిగిన తర్వాత, ప్రభువు, “మునికోలలకు ఎదురు తన్నుట నీకు కష్టమని” చెప్పెను (అపో. 26:14). ఎద్దును-అదిలించునది ఒక కోణము కలిగిన కర్ర, కొన్నిసార్లు అంచు ఇనుముతో, దానిని నడిపేవాడు మొండి ఎద్దును వేరే మార్గములో వెళ్లుటకు లేక త్వరగా వెళ్లుటకు దాని వెనుక భాగమును

పొడుచుటకు ఉపయోగించును. ఒక ఎద్దు అదిలించినప్పుడు వెనుకకు చిరాకుతో తిరిగి తన్నితే, అది పెద్ద గాయము చేసి మరియు దానికే ఎక్కవ నొప్పి కలుగును.

ఈ సారాంశము, సౌలు క్రైస్తవులను హింసించినప్పుడు తనకు తాను ఏమి చేసుకొంటున్నాడో తెలుపును. నిజానికి అతడు తన స్వంత మనస్సాక్షిని మరియు ఆత్మీయంగా తనను తాను హింసించుకొనుచూ గాయపరచుకొనుచుండెను. తను ఎంత ఎక్కువగా క్రైస్తవులను నిర్బంధించి మరియు వారిని చంపుటకు ఓటు వేసినో, అంత ఎక్కువగా వారు మంచి, దేవునికి-భయపడే ప్రజలని అతడు తెలుసుకొనెను. వారు దేవుని ధర్మశాస్త్రమును తిరస్కరించువారు కాదు; కాని, యేసు మెస్సీయ అని దేవుడు ఆయనను ఈ లోకమునకు పంపినని వారు నమ్మెను. బహుశా అతడు ఆశ్చర్యపడడం ప్రారంభించి యేసు “పాపాతిక్రమములను అనుభవించు సేవకుని” వలె ప్రపంచమంతటి పాపము కొరకు సిలువవేయబడెనని, యెషయా ప్రవచనము పరిపూర్ణము చేస్తూ (యెషయా 53:5, 6) అలాగే సైఫను పలికినట్లు కూడా జరిగెను. యేసు అతనికి దమస్కు మార్గమున కనబడినప్పుడు, సైఫను చెప్పినది నిజమని అతనికి ఖచ్చితముగా తెలుసు; యెషయాలో ప్రవచించినట్లుగా, దేవుడు అతనిని మృతులలో నుండి లేపెను (యెషయా. 53:7-12). దానికీతోడు, దానియేలు యొక్క దర్శనము మనుష్యకుమారుడు పరలోకములోనున్న దేవుని సింహాసనమునకు ఆరోహణమవ్వడం సైఫను చెప్పినట్లుగా యేసు ఆరోహణలో పరిపూర్ణమాయెను అని సౌలు తెలుసుకొనెను (అపో. 7:56).

యేసు ఆరోహణము యొక్క ఉద్దేశం సమస్త జనులను మరియు దేశాలను కలిగిన శాశ్వత రాజ్యమును పొందుకొనుట (దాని. 7:13, 14).²¹ యేసు ఇందువలన సౌలు (పౌలు)కు అన్యజనులకు సువార్త ప్రకటించుట అప్పగించెననుట ఖచ్చితము. ఇది అన్నిటితో పాటు యెహోవా యొక్క ప్రణాళిక; అంత గొప్ప పనిని అప్పగించుటకు ఆయనకు ఇది ఒక కారణము (మత్తయి 28:18-20; మార్కు 16:15, 16). అయితే, అన్యజనుల కొరకు ఇవ్వబడిన ఆజ్ఞకు నాయకత్వం వహించుటకు సంఘమునకు పౌలు లాంటి ఒక వ్యక్తి అవసరము. అతడు రెండు ప్రపంచముల వ్యక్తి: వారసత్వము మరియు జ్ఞానములో యూదుడు, కాని భాష మరియు సంస్కృతిలో అన్యజనుడు. సైఫను యొక్క దర్శనము మనుష్యకుమారుడు, దేవుని సింహాసనమునకు శాశ్వతమైన రాజ్యమును పొందుటకు కొనిపోబడుట, దమస్కు మార్గములో పౌలుకు అతని పనిని అప్పగించుటకు ప్రభువు ప్రత్యక్షమవడం ద్వారా నిర్ధారించబడెను (అపో. 26:17, 18; కొలస్సి. 1:12-14). ఇవన్నియు పౌలుపై గొప్ప ప్రభావము చూపెను: అతని జీవితము పూర్తిగా మార్చబడినది, క్రైస్తవులను గొప్పగా హింసించేవాడు సువార్త వర్తమానము ప్రకటించే గొప్పవాడిగా మారిపోయెను.

సైఫను మరణించే సమయంలో అతని యొక్క విశ్వాసము మరియు నిరీక్షణ పౌలును జీవితమును అంతా జీవించడము లేక మరణమునంతా మరణించడము

కాదని గ్రహించునట్లు చేశాడు. యేసు మరణించాడనే జ్ఞానము, పాపులను నిందించుటకు కాదుకాని తన త్యాగపూరితమైన సేవల మరణము ద్వారా వారిని రక్షించుటకు, ఇదే పౌలుకు నిరీక్షణ ఇచ్చి, ఆ ముఖ్యులైన పాపులను రక్షించేలా చేసెను (1 తిమోతి 1:12-17). ఇది సువార్తను రోమా సామ్రాజ్య పట్టణాలలో ప్రకటించి స్థానిక సంఘాలను స్థాపించేలా పౌలునకు ప్రేరణను ఇచ్చింది. ఈ విజయంలో చాలా వరకు పౌలు ముందు క్రైస్తవులకు చేసినట్లు హింసాత్మకమైన వ్యతిరేకతను కలిగించెను. అతడు దెబ్బలను, రాళ్లతో కొట్టబడుట, చెరసాలలో బంధింపబడుట, మరియు ఇతర విధములుగా హింసను అనుభవించెను (2 కొరింథీ. 11:22-28); కాని అతడు ఈ కష్టాలు అతనిని ఎన్నడూ నిరుత్సాహపరచనివ్వలేదు. రోమాలో వున్న క్రైస్తవులకు అతడు వ్రాసిన లేఖలో, క్రీస్తు ప్రేమనుండి మనలను ఎడబాపు వాడెవడు? శ్రమయైనను, బాధయైనను, హింసయైనను, కరవైనను, వస్త్రహీనతయైనను, ఉపద్రవమైనను, ఖడ్గమైనను మనలను ఎడబాపునా? (రోమా. 8:35-39).

పౌలు తిమోతిలాంటి యవ్వన బోధకులను నిరంతరం మందలిస్తూ వ్యతిరేకత వల్ల నిరుత్సాహపడకుండా లేక “ప్రభువు విషయమైన సాక్ష్యమును గూర్చియైనను, ఆయన ఖైదీనైన నన్ను గూర్చియైనను సిగ్గుపడక, దేవుని శక్తినిబట్టి సువార్త నిమిత్తమైన శ్రమానుభవములో పాలివాడవై యుండుము” అని సవాలు చేసెను (2 తిమోతి. 1:8). ఇది కేవలం విద్యా సంబంధమైన సలహా కాదు ఎందుకంటే ఆ సమయానికి, పౌలు నీరో చక్రవర్తి యొక్క గొప్ప హింసను అనుభవిస్తూ చెరసాలలో ఉండెను. ఈ స్థలములో అనేకమంది క్రైస్తవులు ఇప్పటికే క్రూర మృగములచే ముక్కలుగా చీల్చబడి, సేవల వేయబడి, లేక నీరో యొక్క టోటలో కాల్యబడెను.²² తిమోతి సాధారణముగా తనకు మరియు పౌలుకు ఏమానోని ఆందోళనపడెను, కాని అపొస్తలుడు తన యవ్వన సహ పనివానికి, “నా సువార్త ప్రకారము, దావీదు సంతానములో పుట్టి మృతులలోనుండి లేచిన యేసుక్రీస్తును జ్ఞాపకముచేసికొనుము. నేను నేరస్థుడనై యున్నట్లు ఆ సువార్తవిషయమై సంకెళ్లతో బంధింపబడి శ్రమపడుచున్నాను, అయినను దేవుని వాక్యము బంధింపబడి యుండలేదు” (2 తిమోతి 2:8, 9). అప్పుడు, పౌలు ప్రారంభ అమరవీరుని యొక్క కీర్తనలో కొన్ని వాక్యములను అతడి నిరీక్షణ పెంచుటకు తిరిగి చెప్పెను:

ఈ మాట నమ్మతగినది, ఏదనగా - మనమాయనతోకూడ చనిపోయినవారమైతే ఆయనతో కూడా బ్రదుకుదుము. సహించిన వారమైతే ఆయనతోకూడ ఏలడము ఆయనను ఎరుగమంటే మనలను ఆయన యెరుగననును. మనము నమ్మదగని వారమైనను, ఆయన నమ్మదగినవాడుగా ఉండును; ఆయన తన స్వభావమునకు విరోధముగా ఏదియు చేయలేదు (2 తిమోతి 2:11-13).

ఈ లేఖ చివరిలో, పౌలు తిమోతిని బ్రతిమిలాడుతూ వ్యతిరేకతలలో వెనుకాడక

ఎదుర్కొనమని; “అయితే నీవు అన్ని విషయములలో మితముగా ఉండుము, శ్రమపడుము, సువార్తికుని పనిచేయుము, నీ పరిచర్యను సంపూర్ణముగా జరిగించుము” అని చెప్పెను (2 తిమోతి 4:5). విశ్వాసులను నిరీక్షణ మరణము ఎదుర్కొన్నప్పుడు జీవింపచేయునని పౌలుకు తెలుసు. తిమోతిని ఆ యవ్వనస్థుడు మరియు మార్కు తాను తిమోతిని అడిగిన ఆ పుస్తకములు మరియు అంగీ తేవక ముందు అతను చనిపోవలసి వస్తే వ్యధ చెందకూడదని అతడు కోరుచున్నాడు (2 తిమోతి 4:11, 13). అతడు విడిపోయేముందు మాటలు ఇవి:

మంచి పోరాటము పోరాడితిని, నా పరుగు కడ ముట్టించితిని, విశ్వాసము కాపాడుకొంటిని. ఇకమీదట నా కొరకు నీతికిరీట ముంచబడియున్నది. ఆ దినమందు నీతిగల న్యాయాధిపతియైన ప్రభువు అది నాకును, నాకుమాత్రమే కాకుండా తన ప్రత్యక్షతను ఆపిక్షించు వారికందరికిని అనుగ్రహించును (2 తిమోతి 4:7, 8).

తిమోతి రోమా సమయానికి చేరుకొని పౌలుకు మరణ శిక్ష అమలు చేయకముందు ఒకసారి ఆఖరుగా చూసాడో లేదో మనకు తెలియదు, గాని పౌలు యొక్క నిరీక్షణ ఒక లంగరులా అతనిని, మరియు తిమోతిని కూడా జీవించి ఉండేలా చేసినని మనము నమ్ముచున్నాము.

క్రైస్తవులుగా, మనము కూడా అదే నిరీక్షణలో పాలివారమైయున్నాము. ఈ గొప్ప దేవుని వ్యక్తులవలె, అందరు సువార్తకు విధేయత చూపి మరియు దేవుని యొక్క చిత్తమునకు విశ్వాససహితమైన విధేయత కలిగి మహిమగల “దేవుడు దేనికి శిల్పియు నిర్మాణకుడునై యున్నాడో ఆ పునాదులు గల పట్టణము” కొరకు ఎదురుచూచుచున్నార (హెబ్రీ. 11:10).

విరిగిన సంబంధాలను సరిచేయుట (50:15-21)

విరిగిన సంబంధాలను తిరిగి చేజిక్కించుకోవాలంటే క్షమాపణ అవసరము. ఈ సత్యము యోసేపు యొక్క కథలో కనబడెను. అతడు తన సహోదరులచే బానిసత్వములోనికి అమ్మబడి మరియు చాలా కాలము తర్వాత వారితో కలిసెను, అది వారి మారుమనస్సును మరియు అతడి క్షమాపణను కలిగియుండెను.

ఆ కుటుంబము ఐగుప్టులో నివసించిన పదిహేడు సంవత్సరములు, యోసేపు యొక్క సహోదరులు తమ తండ్రి చనిపోయిన తర్వాత యోసేపు వారినేమి చేయునోననే ఆలోచనతో బాధపడిరి. దీని అర్థము ఆ తప్పు మరియు అపనమ్మకము అనే పాత గాయము నుండి నిజముగా ఎన్నడూ స్వస్థపరచబడలేదు, కాని అది ఒక చీముపట్టిన పుండుగా మారింది. ఆ సహోదరులు యోసేపు వారి ద్వేషమునుబట్టి లేక అతనిని బానిసత్వములోనికి అమ్మిన క్రియనుబట్టి వారిని నిజముగా క్షమించెనని నమ్మలేదు. వారు అతడు యాకోబు

యొక్క అడ్డుకొనే చేయి తొలగిపోతే వారిమీద పగతీర్చుకొనునేమోనని భయపడిరి (50:15).

“ఆ సహోదరులకు ఏమి జరిగింది?” అని మనము ఆశ్చర్యపడవచ్చు. యోసేపు వారిని క్షమించెననుట ఖచ్చితముగా కనబడుచున్నది; వారిని అతడు ముద్దులతో మరియు కన్నీళ్లతో హత్తుకొనెను, మరియు అతడు వారికి మరియు వారి కుటుంబములకు ఐగుప్తుకు రావడానికి మరియు దాని ఆశీర్వాదములన్నిటినీ అనుభవించుటకు ధాన్యము కావలసినవన్నీ సమకూర్చి తన ప్రేమను స్పష్టము చేసెను. ఇంకా, వారితో ప్రేమతో, నేనిక్కడికి వచ్చునట్లు మీరు నన్ను అమ్మివేసినందుకు “దుఃఖపడకుడి లేక సంతాపపడకుడి” ఎందుకంటే దేవుడు మిమ్మును “ప్రాణముతో కాపాడుటకు” ముందుగా నన్ను పంపించెను (45:4, 5). యోసేపు యొక్క మాటలు మరియు క్రియలను బట్టి, అతని సహోదరులు చాలా సంవత్సరముల తర్వాత కూడా ఇంకా ఎందుకు భయపడుతున్నారు?

యాకోబు మరణము తర్వాత ఆ సహోదరుల భయానికి సాధ్యమైనన్ని చాలా వివరణలు ఇవ్వవచ్చు. (1) కొన్నిసార్లు ప్రజలు వారి స్వంత హృదయాలలో వున్నా దానిని ఇతరులలో అనుమానిస్తారు. ఒకరు వ్యక్తిగతముగా వారిని ఏదో ఓక విధముగా బాధించినవారిని క్షమించుటకు కష్టపడుతుంటే, వారి స్వంత వైఖరి తరచుగా ఇతరుల నుండి లేక దేవుని నుండి క్షమాపణ పొందడం కఠినంగా మారును. (2) కొన్ని పాపములు క్షమించుటకు అందుబాటులో లేనంత దూరంలో ఉన్నవని ప్రజలు ఆలోచించును. ఈ సహోదరులు కూడా యోసేపుకు వ్యతిరేకముగా చేసిన నేరము దేవునిచే కాని లేక వారి సహోదరునిచే కాని క్షమాపనపొందలేనట్లు చూసారు. (3) కొంతమంది ప్రజలు వారి పాపములను ఒప్పుకొని మరియు వారు పాపము చేసిన వారినుండి దీనముగా బ్రతిమలాడుచు క్షమాపణ అడుగుటకు చాలా మొండిగా వుంటారు. అది ఆ సహోదరుల సమస్య అయివుండవచ్చు. ఈ మూడవ ఎంపిక యోసేపు సహోదరుల విషయానికి దగ్గరగా వుంది.

వారి ఆకస్మిక కుదుపును ఒకరు ఊహించవచ్చు, ఇరవై సంవత్సరాలకు పైగా గడచిన తర్వాత, ఒక ధనికుడైన మరియు శక్తివంతమైన ఐగుప్తు పాలకుడు తనను తాను వారి సహోదరుడైన యోసేపుగా బహిర్గతముచేసుకొనెను. వారు తనకు వ్యతిరేకముగా చేసిన నేరమునకు వారిని నిందించి మరియు కఠినంగా శిక్షించుటకు బదులుగా, వారిని కన్నీళ్లతో హత్తుకొనెను. ఇంకా, యోసేపు వారితో మిమ్మును మీరు నేరస్థులుగా అనుకొనకుడి ఎందుకంటే వారి ప్రాణములను ఆ భయంకరమైన కరవువారి ప్రపంచముపైకి వచ్చినప్పుడు కాపాడుటకు తనను వాడుకొనుటకు దేవుడు గొప్ప ప్రణాళిక కలిగి యుండెను. ఆ సహోదరుల వందక మనస్సులకు ఇదంతా నిజమవడానికి చాలా మంచిగా అనిపించెను; యోసేపు యొక్క కృపను వారు చెప్పుకో చూద్దాం అన్నట్లు నమ్మారంటే ఆశ్చర్యం కాదు. వారు ఖచ్చితముగా అతడు వారి తండ్రి చనిపోయే వరకు వేచియుండి, తన అనుభవించిన బాధకు

కారణమైన వారిని నాశనం చేయుననుకొనెను.

వారి తండ్రిని కనానులో పూడ్చి ఆ కుటుంబము ఐగుప్తుకు తిరిగి వచ్చిన తర్వాత, యోసేపు వద్దకు వ్యక్తిగతముగా వెళ్లటకు భయపడిరి, బదులుగా, వారు ఒక మధ్యవర్తితో వర్తమానము పంపెను. ఆ వర్తమానము వారి తండ్రినుండని అభిప్రాయపడగా, అది అలా అనిపించలేదు. ఒకవేళ యాకోబు తప్పు చేసిన తన కుమారుల పక్షముగా జోక్యం కలిగించుకోవాలంటే, అతడు ఖచ్చితముగా తనకు తానే అలా చేసియుండేవాడు. వీటన్నిటి తర్వాత, తన చనిపోయేముందు తనకు ఇష్టమైన కుమారునితో పదిహేడు సంవత్సరములు సహవాసమును అనుభవించెను. ఆ సహోదరులు స్పష్టముగా ఆ వర్తమానమును కుట్రచేసి యోసేపుకు తన తండ్రిపైయున్న ప్రేమ అతని దయ యందున్న ఆ సహోదరులపై జాలిపడునట్లు చేయునని నిరీక్షించారు.

చాలా సంవత్సరాల ముందే ఒప్పుకోవలసినది ఆ వర్తమానము కలిగియుంది: యోసేపును బానిసత్వము లోనికి అమ్మిన తీవ్రమైన తప్పిదము యొక్క ఒప్పుకోలు. అందులో అతని దయను గూర్చివిన్నపము కూడా జత చేయబడెను: “దయచేసి నీ తండ్రి దాసుల అపరాధమును క్షమించమనిరి” (50:17). ఆ సహోదరులకు యోసేపు సున్నిత మనస్కుడని తెలుసు, మరియు వారు వారి క్రమాంశకు “నీ తండ్రి [యాకోబు] దేవుడు” తరపున చేసిన భావోద్దేశమైన విన్నపమును తిరస్కరించడని వారు ఆశించారు. తన తండ్రి యొక్క విన్నపమునకు యోసేపు ప్రతిస్పందన ఆ సహోదరులు నిరీక్షించినదానికి సరిగ్గా వున్నది: యోసేపు కన్నీళ్లతో నింపెను. అయితే, ఆ వర్తమానము అతనిని తీవ్రముగా బాధపెట్టెను; ఇన్ని సంవత్సరముల తర్వాత కూడా, వారు అతని మాటలను లేక అతని దయతో చేసిన సహాయమును ఒక నిజమైన ప్రేమను వ్యక్తము చేయుటగా నమ్మలేదని అతడు తెలిసికొనెను.

ఒక సహోదరునిగా యోసేపును హత్యకొనుటకు బదులుగా, వారు అతని పాదముల యొద్ద పడి, “ఇదిగో, మేము నీకు దాసులము” అని చెప్పెను (లేక “బానిసలము,”²³ 50:18). ఈ ఆఖరి నమస్కారము యోసేపు యొక్క ప్రారంభ ప్రవచనాత్మక కలలకు చివరి పరిపూర్ణత (37:5-11). అతడు అతని సహోదరులు తనకు చేసిన దానికి వారిపట్ల ఏ వధమైన పగ కాని లేక నిగూడ ఉద్దేశము కాని కలిగి ఉండెనని ఆలోచించకూడదని మరియు అతనిని ప్రేమించి మరియు కుటుంబ సభ్యునిగా అతని ప్రేమను అంగీకరిచాలని కోరాడు.

ఆ సహోదరుల యొక్క గర్వము, అపరాధము, అనుమానము, మరియు భయము యోసేపు వారి సహవాసమును నిర్లక్ష్యము చేసి మరియు వారితో నిజముగా తిరిగి కలుసుకొనుట అసాధ్యముగా చేసెను. అలాంటి వైఖరులు మరియు భావములు చాలా కుటుంబములను మరియు సంఘములను నాశనము చేసెను. ఈ రోజు దేవుని యొక్క ప్రజలుగా, ప్రభువు సహోదరుడు, యాకోబు చేసిన

హితబోధను లక్ష్యము చేయవలెను, “మీ పాపములను ఒకనితోనొకడు ఒప్పుకొనుడి; మీరు స్వస్థత పొందునట్లు ఒకనికొరకు ఒకడు ప్రార్థనచేయుడి” (యాకోబు. 5:16). ఈ వచనము అనారోగ్యముతో నున్న ఒక మనుష్యుని స్వస్థతను సూచిస్తుంటే, అదే సూత్రము భావోద్దేకమైన నొప్పితో బాధపడుతున్న వారికి, వ్యక్తిగతముగా, కుటుంబములకు, మరియు సంఘములకు అన్వయించబడును. మారుమనస్సు, పాపముల ఒప్పుకోలు, మరియు ఒకనినొకడు క్షమించుకోవడం, మరియు పరస్పర క్షమాపణ అనునవి ఆత్మీయంగా బలహీనపడినవారికి వారి మధ్యలో సంధికి ఇవి అవసరము. అనుమానము, భయము, మరియు కఠిన భావములు జీవిత మార్గమున అనుమతిస్తే, వ్యక్తిగతముగా అందులో వున్నవారందరికీ విషాద పరిమాణాలు వస్తాయి.

అప్పుడు, పౌలు ఎఫెసీ సంఘానికి హిత బోధ చేస్తూ, దేవుని యొక్క ఆత్మీయ కుటుంబముగా, “ఒకని యెడల ఒకడు దయకలిగి కరుణాహృదయమై క్రీస్తునందు దేవుడు మిమ్మును క్షమించిన ప్రకారము మీరును ఒకరినొకరు క్షమించుడి” (ఎఫెసీ. 4:32) అని చెప్పిన దానికి యోసేపు ఒక ప్రారంభ ఉదాహరణ. అపరాధమును తీర్చుకొనే బానిసలు ఆయన ప్రేమను మరియు క్షమాపణను పొందడానికి కష్టపడి పనిచేయడం దేవునికి ఇష్టం లేదు; తన హృదయము యొక్క మంచితనములోనుండి ప్రజలను దీవించి మరియు వారి పాపభారము నుండి వారిని విడిపించ ఇష్టపడెను. అతడు తన కృపను మనకు మొత్తము లోకముపట్ల తనకున్న గొప్ప ప్రేమను బట్టి అనుగ్రహించెను (యోహాను. 3:16).

మనము క్రీస్తుయేసు నందు దేవుడు మిమ్ములను క్షమించిన విధముగానే ఇతరులను క్షమించవలెను (ఎఫెసీ. 4:32). “నేను వారి పాపములను ఇకను ఎన్నడును జ్ఞాపకము చేసికొనను” (హెబ్రీ. 8:12; 10:17) అని అతడు వాగ్దానము చేసి- ఎలాగంటే, మన పాపములను మనకు వ్యతిరేకముగా లెక్కించడు. అయితే, మానవులకు, ఇది సులువుగా చేయలేము. మనము హృదయ పూర్వకముగా క్షమించి మరియు ఇతరుల పట్ల పగలను ఉంచుకోవడానికి శోధనను అడ్డుకుంటూ ప్రయత్నించవలెను.

యోసేపు మరియు అతని సహోదరుల కథ నిజమైన మారుమనస్సు, క్షమాపణ, మరియు సంధికి ప్రాథమిక అవసరముగా చూపించును. పగుళ్ళులో యోసేపు తన సహోదరులకు తనను తాను బహిర్గతము చేసుకొన్నప్పుడు, అతని క్షమాపణ నిజమైనది (45:4-8); అయితే, వారి విషయంలో నిజమైన మారుమనస్సు లేక పాపపు ఒప్పుకోలు వున్నట్లు ఎక్కడా కనిపించలేదు.

బయటకు కనబడుతున్న సమస్యల మధ్యలో, యోసేపుకు మరియు అతని సహోదరులకు మధ్య వారి హృదయములోనున్న అపరాధ భారమును దించివేసి మరియు వారి పాపమును అతనితో ఒప్పుకునే వరకు నిజమైన సహవాసము లేదు. వారు చివరిగా అతడి క్షమాపణను కోరినప్పుడు, యోసేపు ఏడ్చి మరియు

వారిని ఆదరిస్తూ దేవుని స్థలమును అతడు ఆక్రమించి మరియు వారిని వారి పాపమును బట్టి శిక్షించడం తన పాత్ర కాదని వివరించెను. మీరు నాకు కీడుచేయ నుద్దేశించితిరి గాని నేటిదినమున జరుగుచున్నట్లు, అనగా బహు ప్రజలను బ్రదికించునట్లుగా అది మేలుకే దేవుడు ఉద్దేశించెను (50:19, 20). యోసేపు అపరాధము చేసిన తన సహోదరులతో కరుణతో వ్యవహరించెను, మరియు తన ప్రేమను గూర్చి వారికి హామి ఇచ్చెను. అలాచేయుట వలన, యేసుకు అగ్రగామిగా పాపులను కృపతో చేర్చుకొనుటను గుర్తు చేసుకొని అలా మారెను. యేసు పౌలు (సౌలు)ను క్షమించుట మాత్రమే కాకుండా, ఆయన అతనియందు నమ్మికయుంచి అతనిని “సేవ” (διακονία, diakonia; “పరిచర్య”) లో ఒక అపొస్తలునిగా పెట్టెను. క్రీస్తుకు పౌలు యొక్క పరిచర్య వారి సంపూర్ణ సమాధానమును ప్రదర్శించెను. పౌలు తన పిలుపునకు నమ్మకస్తుడైయుండెను. అపొస్తలునిగా చాలా సంవత్సరాలుగా తన పనిని గుర్తు చేసికొని, అతడు తన కృతజ్ఞతను తెలియజేసెను:

పూర్వము దూషకుడను హింసకుడను హానికరుడనైన నన్ను, తన పరిచర్యకు నియమించి నమ్మకమైన వానిగా ఎంచినందుకు, నన్ను బలపరచిన మన ప్రభువైన క్రీస్తుయేసుకు కృతజ్ఞుడనై యున్నాను. తెలియక అవిశ్వాసము వలన చేసెతిని గనుక కనికరింపబడితిని. మరియు మన ప్రభువుయొక్క కృపయు, క్రీస్తు యేసునందున్న విశ్వాసమును ప్రేమయు, అత్యధికముగా విస్తరించెను. పాపులను రక్షించుటకు క్రీస్తు యేసు లోకమునకు వచ్చెనను వాక్యము నమ్మతగినదియు పూర్ణాంగీకారమునకు యోగ్యమైనదియునై యున్నది. అట్టి వారిలో నేను ప్రధానుడను. అయినను, నిత్యజీవము నిమిత్తము తనను విశ్వసించబోవువారికి నేను మాదిరిగా ఉండులాగున యేసుక్రీస్తు తన పూర్ణమైన దీర్ఘశాంతమును ఆ ప్రధాన పాపినైన నాయందు కనుపరచునట్లు నేను కనికరింపబడితిని (1 తిమోతి 1:12-16).

పౌలు యొక్క కృతజ్ఞత వ్యక్తపరచుట యొక్క అర్థము “పాపులలో ప్రధానుడనైన నాకు యేసు దయ చూపించి-మరియు నా పాపములన్నిటి నుండి క్షమించ గలిగితే, అప్పుడు తనకు విధేయులైన వారికందరికిని నిత్య రక్షణకు కారకుడాయెను” (హెబ్రీ. 5:9 చూడుము).

సూచనలు

¹Kenneth A. Mathews, *Genesis 11:27—50:26*, The New American Commentary, vol. 1B (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 2005), 917.
²ఇది ఆ దుఃఖము నలభై రోజులు శవము కుళ్ళిపోకుండా ఉంచేటప్పుడు మొదలై మరియు ముప్పైరోజులు అదనంగా కొనసాగెను. ఆ తర్వాతి ముప్పై రోజుల కాలము అహారేను (సంఖ్య. 20:29) మరియు మోషే (ద్వితీ. 34:8) ల ఇద్దరి కొరకు అనుగుణ్యమైన విచారము.

³Richard N. Jones, "Embalming," in *The Anchor Bible Dictionary*, ed. David Noel Freedman (New York: Doubleday, 1992), 2:491-92. ⁴ఎస్తరు 4:1, 2లో ఇటువంటి పరిస్థితి కనుగొందుము, ఘోషను కోట, పెర్షియాలో మొర్డెకై రాజు గుమ్ముమును ప్రవేశించలేకపోయెను, ఎందుకంటే అతడు (గోనెపట్టాలు కట్టుకొని మరియు బూడిద పోసికొని) శోకములో నుండెను. ⁵తన మరణ పడకపై, యాకోబు మక్కేలా గుహలో పాతిపెట్టుబడిన కుటుంబ సభ్యుల అందరి పేర్లు ప్రస్తావించెను: అబ్రాహాము, శారా, ఇస్సాకు, రిబ్కా, మరియు లేయ (49:31). రాహేలు బేతేలు మరియు బేత్లెహేము మధ్యన చనిపోయెను కనుక, ఆమె ఆ కుటుంబ సమాధిలో ఖననం చేయబడలేదు (35:16-20). బైబిలు సమాచార ప్రకారము సూచించబడినది, యాకోబు ఒక్కడే అబ్రాహాము వారసునిగా అక్కడ పాతిపెట్టుబడెను (50:7-14). ⁶శతాబ్దముల తర్వాత, ఫరో యొక్క ఆ గుఱ్ఱములు మరియు రథములు ఇశ్రాయేలు కుమారుల పైకి వారు ఐగుప్తు విడిచినప్పుడు పంపబడెను (నిర్గమ. 14:9, 17, 18, 23, 26, 28). ⁷John T. Willis, *Genesis, The Living Word Commentary* (Austin, Tex.: Sweet Publishing Co., 1979), 459. ⁸Francis Brown, S. R. Driver, Charles A. Briggs, *A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament* (Oxford: Clarendon Press, 1962), 31. ⁹Gordon J. Wenham యెరికో దగ్గర ఒక సంప్రదాయకమైన స్థలాన్ని ప్రస్తావించెను కాని ఇంకొక ప్రదేశము యొర్దాను నది యొక్క తూర్పు. (Gordon J. Wenham, *Genesis 16-50, Word Biblical Commentary*, vol. 2 [Dallas: Word Books, 1994], 489.) Tell el Ajjul ఒక మంచి సహితుకమైన ఎంపికని ఎందుకంటే అది ఫిలిస్టీయుల మైదానము గుండా ఐగుప్తు నుండి కనానుకు దగ్గర దారి అని Mathews సుచిస్తున్నాడు (నిర్గమ. 13:17). (Mathews, 919.) ¹⁰Simon Cohen, "Atad," in *The Interpreter's Dictionary of the Bible*, ed. George Arthur Buttrick (Nashville: Abingdon Press, 1962), 1:305.

¹¹Gary H. Oller, "Atad," in *The Anchor Bible Dictionary*, 1:508. ¹²NIV "యొర్దాను దగ్గర" అని చెప్పుట ఆశ్చర్యము అయినా אֶבֶר (eber) అర్థము "గుండా" లేక "అవతల." (Brown, Driver, and Briggs, 719.) ¹³యొర్దాను నది మృత సముద్రములోనికి 1,300 అడుగుల సముద్రపు లోతునకు ప్రవహించును, మరియు యోసిపు యొక్క అనుచరులు బహుశా ఆ నదిని దాటి సముద్రమునకు ఉత్తరముగా కొంత దూరము వెళ్లెను. ¹⁴Victor P. Hamilton ఆదికాండము 50:11 నివాసీతులను "ఆరడు కళ్లము" అలాగే "కనానీయులు"గా గుర్తించెను మరియు పాత నిబంధన యే స్థలములోను కనానీయులు యొర్దాను నదికి తూర్పున నివసించెనని ప్రస్తావించలేదు. యోసిపు మరియు అతని యొక్క సహవాసులు ఏడు రోజులు యొర్దాను నదికి పశ్చిమంగా శోకము చేసెనను మొత్తము వాదన ఇందువలన పూర్తిగా ఆధార రహితము. (Victor P. Hamilton, *The Book of Genesis: Chapters 18-50, The New International Commentary on the Old Testament* [Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1995], 697.) ¹⁵బెన్యామీనును ఆ సహోదరులు యోసిపునకు క్రమాంశ విన్నపములో వుంచి వుండకూడదు, ఎందుకనగా అతడు చిన్నవాడు మరియు ఆ పదిమంది సహోదరులు యాకోబు యొక్క ఇష్టమైన కుమారుని బానిసత్వములోనికి అమ్మినప్పుడు తన తండ్రితో యింటి వద్ద ఉండెను. ¹⁶Hamilton, 703. ¹⁷యాకోబు రాహేలును ఈ విధమైన ప్రశ్నన, నీ గొడ్డాలతనమునుబట్టి నిన్ను నిందించిన వారెవరని అడిగెను (30:1, 2). ¹⁸చాలా శతాబ్దముల తర్వాత, బబులోను బంధకములోనున్న యూదులు యెహెజ్కేలు ప్రసంగములనుండి దేవుని యొక్క శాశ్వత లక్ష్యములను కొన్ని నేర్చుకొనెను. అతని

వర్తమానము నూతన జీవమును మరియు నిరీక్షణను (ఆత్మీయ పునురుజ్జానం) వారు తిరిగి ఇశ్రాయేలు దేశమునకు వెళ్లి మరియు ఒక నూతన జీవితమును ప్రారంభించుటకు తయారు చేయబడెను (యెహెజ్కేలు 37:9-14). ¹⁹యేసు తన శిష్యులను లోకమంతటా సువార్త ప్రకటించుటకు పంపినప్పుడు, యాకోబుకు దేవుడు ఇచ్చిన వాక్యమును ప్రతిధ్వనించి, అలాంటి వాగ్దానమునే చెప్పెను: “నేను యుగసమాప్తి వరకు సదాకాలము మీతో కూడా ఉండును” (మత్తయి 28:20). ²⁰Augustine, “Sermon 382: Sermon on the Birthday of Saint Stephen the First Martyr,” in *Sermons 341-400, The Works of Saint Augustine: A Translation for the 21st Century, Pt. 3, vol. 10*, trans. Edmund Hill, ed. John E. Rotelle (Hyde Park, N.Y.: New City Press, 1995), 377.

²¹దానియేలు 7:13, 14 కొందరు ఊహించినట్లు పరలోకము నుండి భూమిపైకి అతని రాజ్యమును స్థాపించుటకు యేసు యొక్క ఒక వారసుని గూర్చి వివరించలేదు; కాని, అది యేసు యొక్క అధిరోహణం (మనుష్య కుమారుడు) దేవుని సింహాసనమును (“పురాతన దినములు”; దాని. 7:9, 10) “సకల జనులును రాష్ట్రములును ఆ యా భాషలు మాటలాడువారును ఆయనను సేవించునట్లు ప్రభుత్వమును మహిమయు ఆధిపత్యమును ఆయన కీయబడెను” (దాని. 7:13, 14). అలాగుననే, పేతురు యేసు ఆరోహణను దేవుని యొక్క కుడి హస్తముగా దావీదు సింహాసనముపై ప్రభువు మరియు క్రీస్తు (మెస్సీయా) తన రాజరిక పాలనను ప్రారంభించునని అనువదించెను. పెంతుకోస్తు దినమున సువార్త వర్తమానము యొక్క ఫలితము మూడు వేలమంది ప్రజల విధేయతతో కూడిన స్పందన (అపొ. 2:29-41). ²²Tacitus *Annals* 15.44. ²³అదే హెబ్రీ పదము *עֶבֶד* (*‘ebed*) అర్థము అయితే “దాసుడు” లేక “బానిస.” ఇక్కడ, ఇది బహుశా, యోసేపు యొక్క సహోదరులు అతనిని బానిసత్వములోనికి అమ్మెనని తర్వాతి అర్థము.